

ELFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAURER JÓZSEF.

Szerda, január 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Meddő vitatkozás.
Nemzetiségi képviselők magyar sürgönye.
Akit eltiltottak a fiától.
Szerelemi tragédia egy garni szállóban.
Zsuralakok.
Öngyilkos milliomos.
A gyöngyölet halottja.
Meggylit királyi közjegyző.
Gyilkos merénylet a francia miniszterelnök ellen.

Évforduló.

Kedves Khuen-Héderváry! Önt magyar miniszterelnökké ezennel kinevezem és a miniszterium megalkotása iránti javaslatát elvárom.

Kelt Bécsben, 1910. évi január 17-én.

FERENC JÓZSEF s. k.
Wekerle Sándor s. k.

Egy esztendeje van ma, hogy ez a királyi kézirat megszületett; holnap lesz egy éve, hogy Khuen-Héderváry a magyar államügyek vezetését átvette.

Nevezetes fordulót jelentett ez a nap a magyar politikában, — s elmondhatni: az egész nemzeti életben. Végét jelentette a züllés veszedelmét rejtő időszakának, a mely talán a legkritikusabb pontjához jutott el. Ma úgy tekintünk immár rájuk vissza, mint egy elmúlt súlyos betegségre, a min az országnak át kellett esnie; de ha balul üt ki a krízis, belepustult volna.

Gróf Khuen-Héderváry vállalkozása és a mellé állott nagy férfiaknak, közöttük elsőül Tisza Istvánnak sike-

rei nélkül ott vergődnek Magyarország ma is a koalíciós évek romjai, düledékei alatt, enervált állapotban, reménytelenül.

Az egy év előtt történt események a történelmi szükségesség ismerveit viselik magukon. A mentő munkához, a romok eltakarításához és egy új rend megalapozásához, egy új korszak megindításához ezek az államférfiúi egyéniségek voltak a sorstól hazánknak predesztinálva.

Se nagy feladatra tartogatta a gondviselés Khuen-Héderváry Károly férfias karakterét, nyugodt gondolkodását, acélos energiáit s hosszú politikai pályán szerzett dus tapasztalatait.

Nem rajta mult, hogy erős kezébe hamarabb ne ragadja a vezetést a korona bizalmából, megelőzendő vagy megállítandó a bajokat, melyek az országot előbb csak fenyegették, utóbb elhatalmasodtak rajta. Most tizenhat éve: a Bánffy-kormány alakulása előtt, mint praesumptív miniszterelnök jött Budapestre s most nyolc éve saját kabinetjében egyesíté a Bánffy- és Széll-kormány tagjainak zömét. De a történelmi pillanat az ő korszakos működéséhez még akkor nem érkezett el. A végzet úgy akarta, hogy az ország előbb nagy megpróbáltatásokat szenvedjen át s Khuen-Héderváry grófnak be kellett várnia, míg e szomorú procedura véget ér.

Amiktől ő az országot másfél évtized előtt megóvni s nyolc évvel később belőlük kiragadni akarta, a ve-

szedelmek borzalmasan bekövetkeztek. A nemzet elhagyta az egészséges evolúció útjait, törvényeit és a képzelet látományai után indult, amik mesterseges izgató szerek édes ingerivel esztendőig gerjesztettek benne. Lázas felbuzdulásában mindennel kikezdet s nem vette észre, hogy csak önerejét fogyasztja. Így telt folytonos válságok közt az évek hosszú sora. A túlfeszített izgalmak a nemzeti szervezetben tomboltak, életműködését megállították; borzalmas dekadencia jelei mutatkoznak az országon, a mik minden barátunkat elidegenítettek, minden ellenségünket felbátorítottak. Ki tudja, hol állunk meg a lejtőn, ha belső meghasonlás véget nem vet az illúzióknak s föl nem ébreszti a nemzet lelkiületében a veszedelem tudatát.

E kritikus időben ütött Khuen-Héderváry gróf számára a történelmi eslekvés órája. Neki kellett a viharverte hajó parancsnoki hidjára lépni, mikor a kormányzásra senki más nem vállalkozott.

Merész és önfeláldozó feladat volt ez akkor. Nagy kötelességérzet és hazafias elszántság éppoly tényezők voltak benne, mint a tudatos önbizalom és az ország viszonyainak mély belátása, érverésének megértése. Khuen-Héderváry gróf tudta, megérezte, hogy a beteg paroxizmus, mely a nemzet ép érzékein eddig uralkodott, elérte a klimaxot, s a visszafejlődésnek el kell benne következnie. Számot vetett a lehetőségekkel s azokhoz mérte elhatározásait.

A kacagtató Simonka.

Irta: Kanizsal Ferenc.

Simonka Péter tanár ur, a hónap első napján, fölvette a fizetését. Tudta, krajcárig tudta, hogy mennyi jár neki. Mégis megolvasta. Némi levonás mellett különböző tagsági díjak, meg egyebek — kétszázhuszonkilenc korona negyvenhat fillért kapott. Mint a matézis professzorának tudnia kellett, hogy az összeg nagysága nem függ az összeadandók sorrendjétől; mindegy az, akár elülről hátra, akár visszajáról, vagy akár a középről előre, meg hátra végzi az összeadást. Am azért csak megolvastatta a pénzt, különböző irányokban. tszámította forintokra, majd megszorozta ezt kettővel. Aznyi az: kétszázhuszonkilenc korona negyvenhat fillér. Jó, hogy nem kevesebb. Bár hiszen kevesebb is lehetne, ha már amugy sem elég. Hazaérve újból leszámolta a pénzt, ezuttal a felesége kezéhez.

— Jaj, Péter! — mondta az asszony, sóhajtván.

Simonka tanár ur felfortyant:

— Kezded már?!

— De Péter, én...

— Jó, jó! Csak rajta! Egyszer megunom ezt a sopánkodást és felakasztom magam. Am

lásd aztán, hogyan fogsz megélni a nyugdíjból.

Az asszony sirvafakadt.

— Örültség! — rikácsolta a pergamentarcu, ösztövéris kis ember — ha ezt tudom, inkább a szabót, a fűszerest, vagy a háziurat vettem volna feleségül, vagy akár mind a hármat. Nem elég, hogy azok keserítik az életemet. Te rosszabb és kiméletlenebb vagy bármelyiknél. Ha csak látlak, minden bajom az eszembe jut.

Ez az ingerült jelenet minden elsején végbement az öregedő házastársak közt; csakugy, mint a türelmetlen hitelezők fenyegető látogatásai. És sajátságos, a tanár ur megszokta már a fűszeres gorombaságait; eltűrte, hogy a felesége bevágja az ajtót és kint a gangon az összecsuó hánzp fülle hallatára ordítson: „Ne igyanak tejet, ha nem tudják megfizetni. Disznóság az ilyen szegény öreget, mint én, megcsalni”... mondom, a tanár ur megszokta, eltűrte ezeket a viharokat; mint régi tengerész vitézül helyt állt a bömbölő orkánban; csak a felesége megújuló sopánkodásait, siránkozó panaszát nem bírta megszokni; talán azért, mert egy kicsit szerette az asszonyt és fájt neki, hogy élete párja nem méltányolta az ő változhatatlan szegénységét és minduntalan, mint a megtestesült szemrehányás járt-kelt, sápadt orcával a két udvari szobában.

Az asszony nem tud már nevetni. Azaz, legyünk igazságosak és említsük meg a ritkaságot, hogy a mult héten igenis nevetett. Évek óta először és lehet, hogy megint esztendőnk mulnak a legközelebbi halk, bátoratlan kacagásig. És úgy volt, hogy azon a napon, reggel, amikor Simonka fölkel és a tükör előtt kötözte nyakkendőjét, így szólt a feleségéhez:

— Tudod-e, öreg, mit álmodtam az éjszaka?

— No.

— Azt álmodtam, hogy még mindig vidéken tanítok, a besztercei reáliskolában.

— Hát aztán.

— Aztán, hogy jött a karácsony. És hogy Stich, tudod, az a hetedikes, akiről már többször beszéltem neked, az a rossz tanuló, hiszen javítottam már a dolgozatait, aki még a vénusz-tételt sem érti. Az a pupák. Tudod. Hogy ő is ott volt a vidéken, Besztercén és mondtam neki, hogy meg fog bukni. Sajnálom, de nem segíthetek. Aztán mégis olyan volt, hogy itt vagyunk Pesten, mert álomban ebben a lakásban voltam, itt fönt Pesten, a negyedik emeleten. Gyakorlatokat javítottunk éppen. En az íróasztalnál, te meg az ebédlő-asztalnál, piros tintával. És egyszer csak hallom, hogy a házmaster kiabál lent az udvaron: „Hová hajtják azt a disznót? Hogy merik a fölépcsőn fel-

Bátran megjelent csonka kabinetje élén a parlamentben, hol egyetlen támogató szavazatra sem számíthatott s odavetette a keztyűt ellenfeleinek. Helyt állt viharokban, veszedelemnek tette ki személyét, testi épségét s az első nagy összecsapások után nem késett igaz ügyét a parlamenttől a nemzet itéletéhez föllebezni.

Bizott önmagában, — de a nemzetben is, hogy egészséges ösztönei diadalmaskodni fognak ennyi keserves tapasztalat után a káros elfajulások fölött.

A nemzet megfelelt várakozásainak, reményeinek. Szakitott a multtal és bőségesen megadta az alkotmányos eszközöket, hogy Khuen-Héderváry gróf az új országgyűlésen közéletünk jogrendjét helyreállítsa, politikánknak a reális irányt visszaadja s a nemzet jövőjét a konszolidáció útjain biztosítsa.

Fél év óta működik az új parlament a nemzeti munka jegyében a miniszterelnök vezetése alatt. Az egyensúly, bizalom és összhang minden téren meg van immár szilárdítva. A közvélemény egyre szervezettebb, hogy a képviselőházat alkotó munkásságában támogassa s a külföld akkép deferál az új helyzetnek, hogy az ország hitelszükségletét ötvenszeresen jegyzi tul.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök azzal az öntudattal tekinthet vissza a holnapi évfordulón e nehéz esztendőre, hogy történeti miszsiójának első részét befejezte. Megmenté Magyarországot a romlástól, megállította a lejtőn s visszaemelte természetes vágányaira. Most következik a további feladat, hogy ott megerősítse s céltudatos reálpolitikával hatalmas evolúcióba hozza.

Igazolt mandátumok. Budapestről jelentik: A képviselőház állandó igazoló bizottsága délben tizenkét órakor ülést tartott id. Erdély Sándor elnöklete alatt, amelyen Jaross Vilmos udvardi, Czobor László selmebányai és Bizony

Ákos miskolci mandátumát vették vizsgálat alá Hegedüs Kálmán előadása alapján. A két utóbbi mandátumot a bizottság teljesen rendben levőnek találta, Jaross mandátumát pedig alakhi hibák miatt a B) osztályba sorozták.

Meddő vitakozás.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 17.

A képviselőház mai ülésén folytatták a bankjavaslat tárgyalását. Az ellenzék részéről Barta Ödön mondott nagyobb beszédet, de érdeklődést nem igen tudott kelteni. Ki is jelentette beszéde elején nagy rezignációval, hogy bizony meddő ez a vég nélkülinek ígérkező vita. Ez azonban aligha fogja rábíri a feliratkozott harcias ellenzékot, hogy még sok-sok ülést keresztül ne beszéljenek.

Barta Ödön beszédének egyik passzusa egy kisebb szerű incidenst is előidézett. A közös külügyminiszterrel kapcsolatosan mondott valami nem egészen parlamentáris kifejezést, ami elnöki intést vont maga után s amiből másrészt lovagias ügy is keletkezett.

A Barta Ödön felszólalásánál sokkal nagyobb érdeklődést, sőt az ellenzék padsorain visszatetszést szült Okolicsányi László beszéde. A felszólalás azt a váratlan pikantériát hozta, hogy Okolicsányi nem beszélt a közös bank ellen. Sőt ellenkezőleg azt fejtegette, hogy nem az a fontos, hogy közös-e a bank, vagy önálló-e, hanem az, hogy kielégíti-e a magyar érdekeket. Persze, hogy ezt az ellenzék nem szívesen hallgatta.

A mai ülés elején Székely igazságügyminiszter három törvényjavaslatot terjesztett be, a párisi nemzetközi egyezmény három határozatának becikkelyezéséről.

A parlament mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

(A leánykereskedelem ellen.)

Berzeviczy Albert házelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv hitelesítés és irományok bemutatása után

Székely Ferenc igazságügyminiszter három törvényjavaslatot terjeszt be. Az egyik a leánykereskedelem elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodás és egyes hozzátartozó okiratok becikkelyezése tárgyában, a másik javaslat az erre vonatkozó jegyzőkönyv becikkelyezése, a harmadik a fajtalan közlemények forgalmának elnyomása végett Párisban létrejött egyezmény becikkelyezése tárgyában.

Elnök: Ki fog a három javaslat nyomatni és szét fog osztatni.

hajtani? Ott a eselédlepeső, az istállóját! Kinevez az ablakon, hát — de ilyen komikus látvány, egy nagy hizott sertést látok, amint a gangon egyenest a mi ajtónkhoz terelik. Mit gondolsz, kicsoda? Stieh, a rossz diák, meg egy öreg ember, az apja. Becsöngettek. Te kinyitod az előszoba ajtaját. „Itt lakik kérem Simonka tanár ur?” „Itt, igenis”. És a kövér sertést Stieh meg az apja behajtották a konyhánkba és Stiehnek az apja mondta: „Bocsánat, tanár ur, nem azért, mintha a fiam mást érdemelne, mint szekundát; hanem gondoltam, karácsonyi ajándéku elhozom a mellékelt sertést”. Aztán fölébredtem. Hát nem gondolod, milyen komikus, amikor a tanár urnak a lakására, Pesten, a negyedik emeletre fölhajtanak karácsonykor egy hizott sertést?

Az asszony elnevette magát:

— Bolond vagy, öregem. Ilyen bolondot álmodni.

De akkor, mintha elválták volna a nevetését, sóhajta jegyezte meg:

— Látod, jobb lett volna a vidéken maradni. Ott még pénzt is adnak.

— Te akartad minden áron, hogy Pestre folyamodjam, — riposztolt az ember, — és im ezzel, a pillanatnyi napsütés után, megint ráborult életükre az örökös boru, a fellegek esős kietlensége.

Igen, ez egy héttel, — vagy lehet, kettővel — történt, hogy az asszony nevetett. Igaz, hogy rögtön megbánta: de nevetett. És most,

a szomorú hónapok viharfokán, elsején, Simonka tanár ur, bár kegyetlenül érezte vállán az élet terhét, legalább úgy akart segíteni magán — ha már több pénz se égen, se földön, — hogy megneveteti az asszonyt.

Finom, ár közönségesnek látszó ellentét élesedett ki itten, amit lehet ugyan elemezni, de talán magyarázni; de érteni csak a szegények fogják, a nagyon szegények, akiknek szokásuk másról beszélni. Simonka feleségül vette ezt a nőt. Amikor ezt a tényt elkövette, rossz versek és émelegős prózák — tanári könyvtárbeli olvasmányok — kicsengései biztatták és főleg a kis kunyhó elmélete, amely szerint a kunyhót palotává bűvészeli a szerelem. És még valami. Egy intimitás, vagy egy tulérzékeny bolondság. Simonka filozopter korában tanulta meg gyűlölni az esős napokat, itt Budapestben. Ha ugyanis esett az eső, nem kalandozhatott a városligetben, nem sétálhatott az orgonavirágos Múzeum-kertben. Ilyenkor beszorult valamelyik könyvtárba, ahol egyszerre száz meg száz rojtos nadrágu, ferde cipősarku, mult heti borotválású ifjakat látott, a nyomor jegyeseit; mintha egy tükörpanorámába lépett volna, ahol a ferde szögletben egymáshoz állított tükörlapok végtelen sokszorozása őt magát mutatta volna, éhezőn, didergőn és bánatosan. Haza, a szobáskába csak este mehetett ugyanis. Agyrajáró volt a szegény. Nem szerette tehát az esős napokat. Kinevezett tanár korában sem, a vidéki városban. De, akkor, belehabarodott a szöke

Napirend szerint folytatták ezután a bankvitát.

(Csetepaték.)

Barta Ödön: Avval kezdi, hogy más parlamentben a pártok egymást meggyőzni iparkodnak, nálunk azonban a kormánypártnak ninesenek ilyen ambíciói.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Elegen beszéltek már!

Bartha Ödön: Nem esodálkozik ezen, mert a kormánypárton is jól tudják, ő is tudja, hogy ez a vita teljesen meddő. Nem lehet már ezen a javaslaton segíteni, ami annál inkább sajnálatos, mert a nemzetnek régi, évtizedes vágyát semmisíti meg.

Hosszasan foglalkozik Hegedüs Lóránt tegnapi beszédével, melyre megjegyzi, hogy a fiui kegyelet nagyon tiszteletre méltó, csak az esetben nem az, amikor az apa örökre, amit fiára hagyott, nem quadrála nemzet kívánságával. Madarassy Beck Gyula báró beszédét hazafiatlannak tartja, azonban, ha jóhiszeműen mondta el — ugymond — szombati beszédét, az még nagyobb baj, mert pénzügyi pozíciójánál fogvakijelentéseinek nagy sulya van. Az egész beszéd a magyar érdekek ellen szólt. Statisztikai adatokkal támogatott hosszas fejtegetéssel bizonyítja az önálló bankhoz való kétségtelen jogát az országnak. Ismerteti a balkáni államok bankjainak állapotát és rámutat arra, hogy egyedül Magyarországra eső tartaléka a közös banknak sokkal nagyobb, mint az egyes balkáni jegybankok egész tőkéje. Az egyetlen tárgyi erő, amit a közös bank mellett felhozhatnak, a fizetési mérleg passzivitása. Ez az argumentum sem áll meg. Hivatkozik kiváló szakférfiak állásfoglalására. Így Chorin Ferenc főrendiházi tag, a gyáriparosok szövetségének elnöke és az önálló bank mellett foglaltak állást, míg a szövetség igazgatója Hegedüs Lóránt tegnap nagy beszédet vágott ki a közös bank mellett.

Sümegei Vilmos: Szerényi is államtitkár volt Kossuth mellett — sajnos:

Batthyány Pál gróf: Bizony sajnos!

Szerényi József: Nektek bizony fájt, tudom. Jó, hogy nem Sümegei dönti ezt el.

Barta Ödön: Azonban egy nagy testületet kifelé nem az igazgató, aki adminisztrál, hanem az elnök képvisel, s így a gyáriparosok hatalmas szövetsége a hitel élet terén az önállóságra törekszik.

Attér ezután a készfizetések felvételének kérdésére, maró szatírával támadja a kormányt, mely nem volt képes az osztrák kormánytól a készfizetések felvételét kicsikarni és most azt állítja, hogy a kudarcukat palástolják, hogy nem is akarták. Hosszasan foglalkozik az ötödik szakasszal, ami szerinte egy technikai kényszer hazugság.

leányba és úgy érezte, hogy amikor vele van, nem baj, ha esik is az eső. Ugy képzelte, hogy ha feleségül veszi, nem lesznek erős napok. s hogy csupa kacagás lesz a ház. Ennélfogva megnősült. Holott talán — jobb lett volna egy esernyőt vásárolnia és jó minőségű sárcipőket. Ezek is megteszik a eső ellen.

És mondom, saját szerű ellentétek alakultak ki. A fiukat, a rakoncátlanokat, alig bírta megtanítani a matézisre. Hogy valamiképp hasson rájuk, mindenféle vicceket mondott nekik. A szokott lapos tanári vicceket, melyeken az osztály hahotázva röhög. Ellenben a felesége megtanulta a matematikát, de elfelejtett nevetni. Odahaza hiába próbálta ki unalmas vicceit.

Sisteregtek csak, mint az ásott rakéta, de nem robbantak és nem fénylettek. Így lett őbelőle, az iskolában, humorista; odahaza pedig tanár. A felesége tudta a Gaus és Napier-féle analógiákat; értette a logaritmust, a trigonometriát, az egyenleteket; tudott bánni az imaginárius számmal. De nem tudott nevetni.

És mégis, Simonka tanár ur most azon törte a fejét, miféle élccel, megjegyzéssel vagy adomával terelje ki felesége fejéből az elsejé gondokat? Próbálkozott egy adomával, amely úgy kezdődik, hogy ketten utaznak a vonaton. Az asszony azonban rászólt:

— Vén bolond. Ezért nem lesz belőled soha, semmi. Te vagy az iskola humoristája.

A készfizetések felvétele áldozatokkal járna, de a tulajdonosok sajnálják a 4-500 milliót, holott Aerenthalnak egy ostoba kalandja sokkal többbe kerül az országnak. (Zajos helyeslés és taps az ellenzéken.)

Elnök (cseveg): Az előbb a zaj miatt nem hallottam, hogy a képviselő ur az ostoba kifejezést alkalmazta Aerenthal grófra, a közös külügyminiszterre. A képviselő urat emiatt rendreutasítom. (Nagy zaj a baloldalon.)

Hock János: Nem Aerenthalra.

Felkiáltások: Eljen Barta Odón!

Barta Odón: Tizenöt éves parlamenti multam alatt most van részem először jogtalan elnöki rendreutasításban. Az elnök ur a suttogása miatt nem hallhatta, mit mondtam...

Elnök (rácsöng): Először is figyelmeztetem a képviselő urat, hogy az elnöki rendreutasításhoz felszólalni nem lehet...

Felkiáltások a baloldalon: Kimagyarozás!

Elnök (eseng): továbbá kijelentem, hogy semmiféle sugásra nem hallgattam, mert az itt levő zaj miatt nem hallhattam, miről van szó.

Báthány Pál gróf: Hallgattunk.

Sümeji Vilmos: Semmi zaj se volt.

Barta Odón ismételt hangzattal, hogy nem Aerenthal, hanem a politikáját nevezte ostobának, mert arra a monarchia mindig ráfizet. (Helyeslés a baloldalon.)

Nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem csatlakozik Kossuth Ferenc és társainak határozati javaslatához. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után Jankovich Béla munkapárti beszél. A javaslattal szemben — mondja — az ellenzék bekötött szemmel harsol. Olyasmit kifogásol, ami nincs is benne és olyasmit követel, ami benne van. A készfizetés célja nem lehet más, mint a bankjegy paritás fenntartása. Ezt a javaslat biztosítja. Az ellenzék a formára veti a súlyt a lényeg helyett, amikor a készfizetések megkezdését követeli. A javaslat ötödik szakasza, amelyet alkotmányjogi szempontból kifogásolnak, Ausztria és az osztrákok ellen irányul és a benne foglalt rendelkezések is rájuk és nem ránk hátrányosak. A vitában többen szónokra hivatkoztak, mint aki annak idején az önálló bank mellett foglalt állást. Ez tévedés. Ő olyan megoldást javasolt a bankbizottság előtt, amely a készfizetést 1911. január 1-ére biztosította volna. Ha tanácsát a függetlenségi párt annak idején elfogadja, ma is kormányon lehetne. Ez eléggé bizonyítja szónok eljárásának önzetlenségét.

(Egy kis meglepetés.)

Okolicsányi László (Kossuth-párti) szerint nem az a lényeges, hogy önálló vagy közös

bankunk legyen, hanem az, hogy a bank a magyar érdekeket is kielégítse. Ha a közös banknál ezt tapasztalhatjuk, nincsen okunk ellene törni. Ezt mondhatjuk valamennyi közös intézményre. Az a legfontosabb, hogy ezeket nemzeti tartalommal töltsük meg. A közös bank védelmezői szerencsés helyzetben vannak, mert tényekkel bizonyíthatnak míg az önálló bank harcosai csak feltevésekkel. Nem érthet egyet Barta Odónnal, hogy milliós károsodással is meg kell teremteni az önálló bankot. Ez csak abban az esetben volna helyén való, ha a közös bank fenntartása még nagyobb veszéllyel járna, de hiszi, hogy ha ily veszedelem bekövetkeznék, minden magyar embert egy táborban találna. A mostani idők a legalkalmatlanabbak az önálló bank felállítására.

Felkiáltások balról: Szaporodik a munkapárt.

Justh János: Egy plusz. (A munkapárt részéről élénk éljenzéssel kísérik a beszédet.)

Okolicsányi László: Tudta, hogy beszédének egyik részét balról, a másikat jobbról nem fogják helyeselni. Az elmondottak dacára sem fogadja el a javaslatot, mert a készfizetések kérdését elejtette a kormány. Szól az 5. szakaszról, amelyet alkotmányellenesnek mond és azt állítja, hogy ez valósággal szegényparagrafus.

Háromnegyed háromkor Lovászy Márton kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondhassa el. Az engedélyt megadták és ezzel az ülés véget ért.

SPORT.

+ Az Aradi Posta- és Táviratisztviselők Sport-Egyesülete tagjainak igen nagy érdeklődése mellett tartotta meg VI. évi rendes közgyűlését. Balogh István elnök szép szavakban méltatta az egyesület öt éves fennállásának eredményekben gazdag sikereit, majd Erdélyi Ferenc titkár részletesen számolt be az elmúlt évről. Elnöknek ismét Balogh István főtiszt válaszolt meg. Alelnökül Tóth Lajos főtiszt. Titkárnak Törökfalvi Dezső válaszolt meg, mivel Erdélyi eddigi titkár más elfoglaltsága miatt nem vállalta el. Jegyző: Gugi Zoltán. Pénztáros: Fritz Béla. Ellenőr: Erdélyi Ferenc. Gazda: Denhoff Sándor. Ügyész: Vadász Ármánd dr. Igazgató: Fritz Zsigmond. Sportvezető: Balázs József.

Nem vesznek komolyan. Sohasem lehetsz igazgató. A fiuk sem félnek tőled. A Stich sem. Hidd el, Pesten is kinyitják az erszényt a szülők. De nem a te számodra. Mert te vagy a jó öreg Simonka, az aranyos kedélyű bácsi; és nem vesznek komolyan. Ha szigorú volnál, zord és kegyetlen, volna neked is pénz.

Simonka erre nem felelt. Vette a kalapját, kabátját és szó nélkül elment hazulról. Készült az utcákon. Sétálni vitte fájdalját. Jó későn, estefélén ment haza.

Az asszony mérgesen fogadta:

— Ilyenkor persze megszöksz hazulról és nekem kell fogadni a hitelezőket. Nekem kell zsebre vágni a gorombaságokat.

Simonka mosolygott:

— No, no, Agnes. Ne zsörtölődjél. Van pénz.

A felesége kétkedően nézett fel rá:

— Mennyi?

— Sok. Nagyon sok.

— Mutasd.

— Még nincs nálam. De olyan, mintha már a zsebemben volna.

— Képzelem.

— Hiába esufolódol. Holnap fölkeresek egy ügyvédet és rábizom a nagy pert. Reális követelés. Gazdag ügyvédhez megyek, aki előleget is ad rá.

— Részeg vagy, Péter? Mit feesegsz?

— Nem vagyok részeg. Sohasem voltam oly józan, mint mostan. Olyan ötletem támadt

... de oly ötletem... de hallgass. A tanárok kezdő fizetése, ugy-e bár, 2400 korona, illetve 1200 forint. Igaz?

— Igaz.

— Hát nem igaz. Hanem 1200 forint ára megélhetési feltétel. Mert a pénz, Agnes, csak eszköz és csak ott ér valamit, ahol ilyesmi értékesíthető. Hiába van nekem 10 ezer forint a zsebemben, ha vesszük, egy lakatlan óceáni szigeten vagyok. Ott a 10 ezer forint semmit sem ér. Ehenhalhatok mellette.

— Bolond beszéd.

— Csak hallgass meg. A tanári fizetéseket ezelőtt nem tudom hány évvel, azt hiszem, husz évvel ezelőtt, vagy mikor szavazta meg a parlament. Majd utánanézek, hogy mikor, mert ezen az alapon számítom ki a követelésemet. A parlament akkor voltaképp nem 1200 forintot adott a tanárnak egy évre, hanem olyan módot, mely akkoriban 1200 forintot megszerzhető volt. Tehát legalább háromszobás lakást, kerttel, mindennap húst, elegendő szivart, tisztességes ruházkodást a férjnek, feleségnek és gyermekeknek. Ezt adta a parlament. Ma az a helyzet, hogy a törvény által részemre ekként biztosított megélhetési módot csak csekély részben kaphatom meg. Két udvari szobám van, rongyokban járunk, húst ritkán eszünk és csak vasárnap szivarozom. Az állam engemet tehát becsapott. A korpótlék az semmi. A korpótlékre is ugyanaz áll, ami a fizetésre, vagy a lakásbérre. En az államot be fogom porolni Agnes. Nem pénzt követelek rajta, hanem olyan

Nemzetiségi képviselők magyar sürgönye.

— Politikai pályadíj. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Amikor különböző államok, nemzetek képviselői, kiküldöttei közös tanácskozásra jönnek össze, akkor megállapodnak a tárgyalás nyelvében. Hogy egymás érzékenységét ne sértsék, valamely diplomáciai nyelvet választanak. Az esperanto-nyelv még nem tette meg világhódító útját, s így nincs olyan nyelv, amely valamennyi nemzeté, vagy egyiké se volna. Rendszerint tehát a francia nyelvhez fordulnak, a mely ez esetben nem a grande nation nyelve, hanem valami semleges szó.

A mikor a magyarországi nemzetiségek néhány év előtt kooperációra határozták el magukat, a román, szerb, tót nemzetiségű képviselőknek kellett egy közös tanácskozási nyelvet választani. A román nem kívánhatta, hogy a tanácskozás az ő nyelvén folyjék, annál kevésbé, mert a szerb és tót képviselők nagy része nem is tudott románul. És megfordítva. Talán gondoltak a közös francia nyelvre, — de egyáltalán nem volt valószínű, hogy a nyugati műveltségnek ezt a nyelvét a párt minden tagja bírja-e. Magyarul azonban valamennyien tudtak, hisz a parlamentben is csak így beszélhettek. Így lett a nemzetiségi pártok közös diplomáciai nyelve a magyar, ez a nyelv, a melynek kultusza és terjeszkedése ellen az ő politikájuk irányult. S ez a nyelv úgy látszik, meg is maradt diplomáciai érintkezésnek. A román nemzetiségi párt hivatalos lapjának, az aradi Romanul-nak megindulását Polit Mihály dr. a szerb, Hodzsa Milán pedig a tót nemzetiségi párt nevében üdvözölte, — s mindakettő magyar nyelven. Polit üdvözlöte így szól:

Fogadják mély hálámat nagyrabecsült barátságos üdvözlő táviratukért. A szerb nép épp úgy, mint a többi nem magyar ajku népek esakis szoros szolidaritásban folytatott alkotmányos küzdelem útján boldogulhatnak és biztosíthatják jövőjüket.

Hodzsa magyar levele pedig így szól:

Lapjuk megjelenése alkalmából testvéri szívből üdvözlöm önöket és biztos vagyok, hogy

megélhetési módot, a milyent a törvény eredetileg biztosított egy okleveles tanárnak; illetve, bocsássa rendelkezésemre az állam pénzben a differenciát. Visszamenőleg is perlek; legalább harmincezer koronával adósom az állam.

Az asszony csak hallgatta ezt a szóáradatot, és mikor az ura elhallgatott, megkérdezte tőle:

— Komolyan beszélsz, Péter?

— A legkomolyabban.

Erre a kijelentésre Agnes asszony felkacagott. Elkezdett nevetni, hogy a könnyei is csorogtak. A nevetése mind vadultabb, mind hisztériásabb lett, annyira, hogy Simonka aggodni kezdett. Az asszony a ripsz-diványra dobta magát, ott kacagott tovább. Aztán felugrott, merőn az ura szemébe nézett és rákiáltott:

— Te ostoba! Te éhletetlen, te ostoba!

Igy történt, hogy Simonka mégis megkacagott a feleségét. Ennek a kacagásnak azonban nem örült. Egész este nem szólt a feleségéhez. Házasságunk sok évének folyamán ezutal történt először, hogy a haragot átvitték a másik napra is. Reggel nem szóltak egymáshoz. Csak amikor Simonka elindult hazulról, az iskolába, szólt utána az asszony:

— Talán az ügyvédhez mégy?

az egész öntudatos tót nép lelkes örömmel fogadja önökben a harcost, ki a román nép szabadságáért küzdve a mi közös szabadságunknak lesz harcosa, mert egyik vagyunk sorsunkban és egyik munkában és harcokban. Az önök ünnepe a mi ünnepünk. Megemlékezésükért hálás köszönetet mondok, mert az törhetlen szolidaritásunknak új bizonyossága. Isten önökkel és az igazak szerencséje.

A Romanul első számaiban különben politikai pályadijat tűzött ki. A pályadij 400 korona, amelyet a következő kérdésnek megoldásával és kidolgozásával lehet elnyerni:

„A magyar állam mely törvényei állanak ellentétben a román nemzeti párt programjával? Mily utakon lehetne a magyarországi és erdélyi románok jogainak és érdekeinek érvényt szerezni?”

A pályázat április elsején jár le.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi fotoklub közgyűlése. Az aradi fotoklub e hó 25-én este hét órakor a Millennium külön termében tartja IV-ik rendes évi közgyűlést, melyre a klub összes tagjait ezúton hívja meg az elnökség. A közgyűlés sorrendje: elnöki megnyitó, titkár, pénztáros s a gazda jelentése. A felmentvény feletti határozathozatal. Tisztikar választása. A jövő évi költségvetés megállapítása. Indítványok. Közgyűlés után társasvacsera és Stoltz Róbert zólyombrézoi amatőr művész fényképész elragadóan szép Tátra-vidéki téli tájképeinek vetítése következik.

(*) Lakatos Ottó dr. ünneplése. Arad katolikus egyesületei meleg ünneplésben részesítették vasárnap Lakatos Ottó dr. minorita tartományi rendfőnököt. A ragaszkodásnak és a szeretetnek megnyilatkozására a rendfőnök névnapja adott alkalmat. Délben az Aradi Autonom Katolikus Kör testületileg tisztelgett s Róka József kir. tanácsos, pénzügyigazgató üdvözölte. Lakatos Ottó dr. meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért. Ugyancsak délből tisztelgett az aradi Oltár-egyesület ötven tagu küldöttséggel, özv. Hauser Károlyné ezredesné elnöknő vezetése mellett. Az aradi katolikus urinők és leányok Mária kongregációja délután ünnepély keretében fejezte ki szeretetét védnökével szemben. Tea-délutánt rendezett műsoros előadással egybekötve. Lakatos Ottó dr. meghatva mondott köszönetet s hangsúlyozta, hogy bár az egyházat szeretik küzdő egyháznak nevezni, s Prohászka püspök szavait vallja, aki csak dolgozó egyházat ismer. A katolikusok — ugymond — nem sértik mások vallásos meggyőződését azáltal, ha bensőséges vallási meggyőződésüknek külsőleg is kifejezést adnak. Tréfás és komoly szavaltatok, dialógok után a műsort a kongreganisták vallásos énekszámával zárta be. Az ünnepélyen megjelentek este fél 8 óráig maradtak együtt.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete folyó hó 15-re hirdett közgyűlése, miután a tagok határozatképes számban nem jelentek meg, nem volt megtartható. Az új közgyűlés — hasonló tárgys rozattal — f. évi február 5-én vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Fehér Kereszt gyémánt termében, amelyre az egyesület t. tagjait ezennel meghívja az elnökség.

(*) A szegénytanulók egyesületének estélyén szereplő énekkar tagjait ezúton kéri Hauser ezredesné, hogy szerdán és pénteken délután öt órakor pontosan jelenjenek meg próbára a polgári leányiskola termében.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel- lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	151
Nyomda	— — —	151

Meggyilkolt királyi közjegyző.

— Egy idegbeteg ember áldozata. —

Távíratilag tudósítás.

Arad január 17.

Keszthely város főterén tegnap este nyolc órakor, a város és vármegye egy köztisztelőben álló és előkelő állásban levő polgárát nyílt utcán lelőtte egy idegbajos, szerencsétlen ember, aki azután nyugodtan hazament, befeküdt az ágyába és maga felé irányítva a fegyvert, öngyilkosságot követett el. Egy golyót röpített az agyába, amely azonban csak ma reggel oltotta ki a merénylő életét. A szenzációs esetről a következőket jelentik Keszthelyről:

A gyilkosság előzményei.

Januárban mult tizenhat esztendeje, hogy Keszthely kir. közjegyzője gyanánt Lénárd Ernő ügyvédet nevezték ki. A kinevezés a keszthelyiek általános meglepődésére történt, maga Festetich Tasziló gróf segítette elő Lénárd hivatalbajutását. Hosszu közjegyzői működése alatt a város és vármegye közéletében buzgó tevékenységet fejtett ki Lénárd; soha panasz nem jött ellene, hogy állását haszonleséssé kihasználta valamikor, jóllehet erre alkalma lett volna. Ennek a puritán becsületességének az volt az eredménye, hogy a város és a környék lakossága fontosabb ügyeket, szerződéseket, megállapodásokat addig nem hitelesített az iroda által, amíg ki nem kérte Lénárdnak a tanácsát, akit teljesen pártatlannak tartott mindenki. A közjegyző családi élete is mintaszerű volt. Az egyik fiát, Lénárd János dr.-t, most januárban nevezte ki a keszthelyi gróf uradalmi ügyészének, a második fia, Lénárd Dezső dr., Budapesten van az új Szent János-kórházban, a legfiatalabb fiú, Miklós, ez idén végezte kintüntetéssel jogi tanulmányait. A fiukon kívül még két férjhezadó leánya is van a meggyilkolt közjegyzőnek, aki az utóbbi időben legbizalmasabb embere volt Keszthely grófjának, Festetich Taszilónak.

Körülbelül hat esztendővel ezelőtt a közjegyzőhöz beállított Római Mihály nyugalmazott adóhivatali ellenőr.

— Közjegyző ur, — mondta, — ön tudja, hogy nyugalmaztak, noha mindössze ötvennégyesztendős vagyok. Idegesnek, bolondnak, betegnek találják az emberek. Mindegy. Beletörődöm a sorsomba, pedig tudom, hogy öt az óra még, amikor meg fogom boszulni magam az ellenségeimen. De nem is azért jöttem ide, hogy panaszkodjam, hanem a közjegyző ur tanácsát akarom kikérni. A nyugdíjam kevés ahhoz, hogy rangomhoz illően éljek, mellékeresetre pedig nem tehetek szert, mert mindenfelé megbizhatatlan, bo'ond embernek vagyok elhíresztelve. Azonban van egy örökségem, amelyet jogtalanul elraboltak tőlem. Ezt a birtokot akarom visszaszerezni a törvény erejével és az ön jóindulatú közreműködésével. Kérem hallgasson meg.

Lénárd Ernő, aki tudta, hogy Római mindig valamelyes mániában szenvedett, hol a hivatali följebbvalói ellen áskálódott, hol a rokonait szidta és soha a dolgok rendjével meglepődve nem volt, nem akarta még meg sem hallgatni a panaszkodó örökösödési ügyét.

— El-vagyok foglalva nagyon, — hártotta el magától az adóellenőr dolgát a közjegyző, igazán nem érek rá még meg sem vizsgálni a pört.

— Nohát látom, — felelte lesujtottan Római Mihály, — látom, hogy a világon nem akad emberséges, ideális férfi. Még az is, akit olyan-
nak tartanak, csak maszkját viseli az igazi gavalérnak. Ha ön olyan ember, mint amilyennek

ismerik és amilyennek adja magát, bezzeg akkor nem utasítja el egy felebarátját, akitől mindenki úgy irtózik, mint egy belpoklostól.

A sok nógatás után végre a közjegyző átnezte a bonyolódott ügy aktáit, amelyekből meglepetéssel látta, hogy az örökséghez neki is van valamelyes köze, sőt, hogy ő éppen Római Mihály ellen támaszthatna igényeket. Így hát nem is adhatott neki jogi tanácsot, csak mondta, hogy forduljon valamelyik ügyvédhez, kijelentvén azonban, hogy pör esetén őt, a közjegyzőt találja szemben magával.

Itt a leszámolás ideje.

Az örökösödési pört Római Mihály megindította, de minden bíróság elutasította szegényt a keresetével. Ez a kudarc már annyira megbolygatta az amugy is beteg ember idegrendszerét, hogy több ízben hidegvizgyógyintézetbe kellett vonulnia. Legelkeseredettebb ellenségének és tönkretévőjének pedig Lénárdot tartotta.

— Meglátják — mondta több ízben ismerőseinek — ez nem lesz pusztán fenyegetőzés. Én ezt a Lénárdot nyílt utcán le fogom löni, ahogy Eremitset lelőtték Nagykikindán. Addig nem szállok sirba, amíg meg nem boszultam magam.

Az ilyenfajta vészes kijelentésekhez meg voltak már szokva a keszthelyiek és mosolyogtak fölöttük.

Tegnap azonban beváltotta ígértét az üldözési mániában szenvedő ember.

Este nyolc óra felé, éppen a kaszinóba igyekezett Lénárd Ernő, amikor az utca tulsó oldalán szembejött vele Római Mihály.

— Itt a leszámolás ideje — szölt át a gyantlanul sétáló közjegyzőhöz — maga többé nem lesz ur ebben a városban.

Lénárdnak ideje sem volt már válaszolni, az adóellenőr két méternyi távolságból a revolveréből négyszer egymásután rálőtt. Az első lövés a közjegyző botját, a második jobbkarját találta, a harmadik és a negyedik lövés a szívére és a tüdőt furta át. A szerencsétlen ember összeesett és a lövések zajára köréje sereglő embereknek fuldokolva csak annyit mondott:

— Jaj, megölt a Romay!

Pár pillanat alatt nagy néptömeg csődült össze. Nehány ember, köztük Marton keszthelyi kereskedő, még látták, amint a gyilkos füstölő revolverrel a kezében szaladt a főutcán keresztül lakására. Azonnal telefonáltak a csendőrségre, a haldokló közjegyzőt pedig bevitték a szemben levő gyógyszerészertárba, ahol a gyógyszerész megállapította, hogy az egyik golyó a szívbe hatolt és a közjegyzőt már nem lehet megmenteni. Negyedórai fuldoklás és kintlódás után a közjegyző meghalt.

A gyilkos öngyilkos lett.

A színhelyre hívott csendőrök azonnal Romay lakására siettek. A lakás, vagy félkilóméternyire van a főutcától. Mikor a csendőrök benyitottak a folyosóra, a szobából pisztoly-lövés hallatszott.

Berohantak a szobába és ott a padlón fekve, vérző fejjel találták Romayt. Jobb halántékából ömlött a vér, kezében a fegyvert szorongatta. Ápolás alá vették az eszméletlen embert. Megállapították, hogy abban a percben, a mikor a csendőrök a lakásba értek, Romay öngyilkosságot követett el. Kihallgatni nem lehetett, mert egy percre sem tért magához. Elhívták a hatósági orvost, de már nem lehetett rajta segíteni. Ma reggel nyolc órakor meghalt.

Az idegbeteg ember előre készült már a gyilkosságra, sőt az öngyilkosságra is. Azt bi-

zonyítja, hogy reggel váratlanul megérkezett Romay Ilona, a gyilkos Rómay Miksa idősebb leánya. A leány elájult, amikor meghallotta, hogy mi történt az éjjel. A szerencsétlen teremés most lett menyasszony. Rómay Ilonka a rendőrségen elmondta, hogy tegnapelőtt a következő levelet kapta atyjától:

Kedves leányom! Érzem, hogy napjaim meg vannak számlálva. A hétfő éjjelt nem élem túl. Utolsó kérése szegény apádnak az, jöjj kedre Keszthelyre. Ha azt hallanád már előbb, hogy meghaltam, hozd Erzsikét is magaddal. Sebesülésem hírére egyedül jöjj. Apád Rómay Miksa.

A szerencsétlen véget ért közjegyzőt holnap délben temetik. Rómay temetése hajnalban lesz.

Öngyilkos milliomos.

— Az idegbaj halottja. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, január 17.

Egy dús gazdag magánzó öngyilkossága kelt most nagy feltűnést a főváros előkelő köreiben. Tegnap délután a rákospalotai temetőben, egy sirra borulva félholtan találtak egy intelligens ruházatu, őszhaju férfit. Halántékából patakzott a vér s már alig volt benne élet, amikor a temetőőr rátalált. Az egyik kezében revolvert szorongatott. Gyorsan orvosért küldtek, de mire a doktor megérkezett, az idegen férfi meghalt. A sirra fektetve, kuszált irású kis levelet találtak, amely így szólt:

„Hosszu idők óta nagybeteg vagyok. Éreztem, hogy meg fogok örülni, hát inkább a halált választottam. A sógorom Schäffer Bódog az Erzsébet-körut 39 szám alatt lakik. Az én nevem Wiener Károly, magánzó, lakom Lipót-körut 11.“

A holttestet azonnal beszállították a fővárosba s értesítették a végzetes cselekedetről Wiener hozzátartozóit. Az öngyilkos férfit általánosan ismerték a főváros pénzügyi köreiben. Mindenki többszörös milliomosnak tartotta, s igazgatósági tagja volt több budapesti nagyobb pénzintézetnek. Wiener alig 14—15 éve lakik a fővárosban. Előzőtt Bécsben lakott hosszú ideig. Magyar származású, de korán fölkerült a császárvárosba, ahol egy nagyobb tőzdebizományi cégnél volt alkalmazásban. Ügyessége és komoly kereskedői képességei révén hamar előkelő pénzkapacitások környezetébe került. Maga is játszani kezdett a tőzsdén, még pedig nagy szerencsével. Amikor elég tőkés volt, önállósította magát és bámulatos gyorsan meggazdagodott. Husz esztendővel ezelőtt megnősült. Egy budapesti gazdag leányt vett feleségül. Nősülése után még öt esztendőig folytatta üzletét. Miután nagy vagyona tett szert, elhatározta, hogy feloszlata üzletét és a magyar fővárosba költözik, mert Bécsben egyetlen rokona sem volt. Eladta az üzletét és tényleg Budapestre költözött, ahol a feleségével boldogan élt. Gyermekek nem voltak. A férj tartózkodott az üzleti élettől; azok a pénzintézetek, amelyeknél tekintélyes összegű betétjei voltak, igazgatósági tagjaivá választották a milliomos magánzót.

Wienerék családi élete boldog volt. A nyugalmat mintegy nyolc évvel ezelőtt megzavarta a férj hirtelen támadt idegbaja. Folytonos főfájások kínozták és több külföldi szanatóriumban járt baját gyógyítani. Egy év után el is maradtak idegfájdalmi. Akkor megint nyugodtan éltek egész a múlt év közepéig. A kínzó idegesség újból gyötörni kezdte Wienert. A nyáron egyik fürdőhelyről a másikra ment, de nem használt semmit. Az őszön megtörtént,

hogy hetekig nem tudott aludni s egész éjszákán át barangolt az utcákon mint az örült.

— Azt hiszem — panaszkodott rokonainak hogy meg fogok örülni.

Ez szinte rögeszméjévé vált a szegény milliomosnak, aki tegnap végrehajtotta azt a szörnyű cselekedetet, amelyre úgy látszik már hónapok óta készülődött.

Gyilkos merénylet a francia miniszterelnök ellen.

(Két lövés a kamarában. — Megsebesült miniszteri tanácsos.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 17.

Ma, kedden délután három órakor a francia képviselőházban izgalmas jelenet történt. Egy tébolyodottnak látszó elbocsátott törvényszéki irnok gyilkos merényletet követett el Briand miniszterelnök ellen. A merénylő, Gizolme a karzat első sorából két lövést tett a kormányelnök felé. Az első golyó nem talált, a második azonban az éppen Briandtal tárgyaló Mirman miniszteri tanácsos vállába fúródott. Gizolme harmadik lövést is akart tenni, de a mellette ülők hirtelen lefoglák.

A gyilkos szándéku férfit nem tartják normálisnak. A merényletnek nincs semmi politikai vonatkozása. Az irnokot nemrég végleg elbocsátották állásából s e fölötti elkeseredésében elhatározta, hogy megöli a kormányelnököt. Habár politikai oka nincs a támadásnak, ez a szerencsésen végződött merénylet csak megerősíti ama tudatot, hogy Briand nem népszerű egykori hívei, a kisemberek táborában. A szocialista agitátorból lett kormányelnököt meggyűlölte a munkásság, meg a kispolgárság. Amióta a néhány hónap előtt támadt vasuti sztrájkot vasakarattal letörte, azóta úgy tekintik a kisebb egzisztenciák, mint valami kegyetlen hóhért és a legalantosabb állami tisztviselőt ért sérelemért is Brinadot okolják a nyomoruságtól s az izgatástól elvakult elégedetlen csoportok.

A merényletről ezek a táviratok érkeztek, amelyeket feladásuk sorrendjében közlünk:

Párisból jelentik: A kamara ma délutáni ülésén óriási szenzáció történt. A tárgyalások teljes rendben folytak, mikor a karzatról merényletet követtek el Briand miniszterelnök ellen és kis hiba, hogy a miniszterelnök a merényletnek áldozatává nem lett.

A merénylet röviddel három óra után történt. A kamara a belügyi költségvetést tárgyalta. Egyszerre a karzat első sorában felemelkedett egy férfi, revolvert rántott és két lövést tett. A durranásokra a kamara tagjai ijedten ugráltak fel helyeikről, izgatott lőtásfutás, tumultus támadt. Az első pillanatban senki se tudta, mi történt. A nagy zavarban Brisson képviselőházi elnök felállt helyéről, feltette süvegét és felfüggesztette az ülést. Együttal kiadta a parancsot a teremőröknek, hogy minden kijárást azonnal zárjanak el.

A képviselők a miniszterelnökhöz siettek és aggódva kérdezték, hogy nem történt-e valami baja? A miniszterelnök azonnal megnyugtatta a kérdezősködőket, hogy a lövések őt nem találták. A köréje csődült képviselők azonban rögtön látták, hogy az egyik golyó Mirmont miniszteri tanácsost találta, szerencsére csak könnyebben. A parlament két orvosa a tanácsos segítségére sietett, és bekötötték sebeit.

Időközben a teremőrök a karzatokat kiürítették és a tettest letartóztatták. Kiderült róla, hogy törvényszéki irnok, aki nem politikai okokból, hanem személyes gyűlöletből akarta agyonlőni a miniszterelnököt. A merénylő nem normális ember. Tavaly Biarritzban merényletet követett el a spanyol konzul ellen, s ezért állását veszítette. Mikor a merénylet ügyét a törvényszéken tárgyalták, kiderült, hogy elmebajos és ezért az örültek házába internálták. Most valószínű, hogy áliása elvesztéseért a miniszterelnökön akart boszút állani.

Páris (feladatott délután 6 órakor.) A kamarában épen a belügyi költségvetést tárgyalták, amikor a karzatról valaki lövést tett. Az első pillanatban mindenki azt hitte, hogy tréfa volt, talán valaki üres patrónokat pufogatott el.

— Micsoda rossz tréfát csinál ott valaki.

— Ujabb viccet kérünk.

— Ki kell dobni azt a komolytalan embert! — kiáltották a képviselők.

Ekkor azonban újabb lövés hangzott el s a következő pillanatban Mirman tanácsos a földre bukott. A vállából patakzott a vér. A tanácsos éppen a kormányelnökkel tárgyalt, amikor a lövés érte. Azonnal megjelentek a képviselőházi orvosok és bekötötték sebeit, amely nem súlyos.

Nyomban megállapították, hogy a golyó merénylőtől ered. Gizolme elbocsátott törvényszéki irnok a tettes. A merénylő egy évvel ezelőtt merényletet követett el a spanyol konzul ellen. Akkor tébolydába zárták, ahonnan nemrég bocsátották el s értékre adták, hogy nem reflektálnak többé szolgálataira. Ez szerfölött felizgatta az irnokot, akin a napokban ismét a téboly jelei mutatkoztak. Ugy látszik már napokkal ezelőtt készült a gyilkosságra, mert kérte a fivérét, hogy szerezzen neki jegyet a képviselőház ülésére. A testvére megtagadta ezt, mire Gizolme egy bajonbeli képviselőhöz fordult és az teljesítette kérelmét.

Páris (feladták este 8 órakor.) A vizsgálat megállapította, hogy Gizolme harmadszor is löni akart, de a körülötte állók lefoglák és lefegyverezték. Amikor elfoglák, folyton ezt mondta:

— Azt hiszem, sikerült a tervem.

A rendőrség még nem hallgatta ki a tettest, aki rendkívüli izgatottan viselkedik a fogházban.

Páris (feladatott este 10 órakor.) A miniszterelnök a következőképpen adta elő a merényletet a nála járt hírlapíróknak:

— Az első lövés után a mögöttem ülő államtitkár ezt kiáltotta nekem: „Hajtsd le a fejedet, mert lelőnek a karzatról!“ — Én azonban fölemeltem a fejemet és a karzatra néztem, oda, ahonnan az első lövést irányozták felém. Amikor a második lövés is elhangzott, Mirman tanácsos megtántorodott és ezt mondta: „Azt hiszem eltalált.“ — Én azonnal fölemeltem a tántorgó tanácsost s átadtam az odasiető orvosoknak. Amikor a lövések történtek, én a padban ültem és a tanácsos előttem állott. Beszélgettünk. Valószínű, hogy engem talál a golyó, ha a tanácsos véletlenül előttem nem áll. Hogy milyen volt a merénylő férfi, arra nem emlékezem, mert a karzatra nem láthattam föl tisztán.

Páris (feladták éjjel fél 11 órakor.) Mirman tanácsos állapota kielégítő. A golyót eltávolították a vállából.

MULATSÁGOK.

(=) A pankotai ipartestület január hó 28-án, a Fehér Kereszt szálloda disztermében, az iparos ház alapja javára zártkörű táncvigalmat rendez.

(=) Előkelő-bál Békéscsabán. Az Országos Vöröskereszt-Egylet békéscsabai fiókjá, Békéscsabán, január 28-án a vidám termeiben az egyület „segélypénztára” javára, tánemulatsággal egybekötött közvacsorát rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 2 korona, családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Szerelmi tragédia egy garni szállóban.

— Öngyilkos önkéntes. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 17.

Ma délelőtt Budapesten egy önkéntes öngyilkos szándékkal revolvert emelt magára, s a golyó életveszélyes sérüléseket okozott. Az öngyilkossági kísérlet oka még nincs teljesen kiderítve, minthogy a fiatalembert sem kihallgatni nem lehetett, sem pedig írást nem hagyott hátra, a körülmények azonban arra vallanak, hogy az öngyilkosság oka szsrelem volt. A fiatalember már hosszabb idő óta szerelmes volt egy leányba, de szülei ellenzése miatt nem vehette feleségül. A körülmények bizonyossága szerint ez keserítette el annyira, hogy öngyilkosságot követett el.

A szerencsétlen fiatal ember szerelmi tragédiájáról az alábbi tudósításban számolunk be részletesen:

Tegnap este a budapesti központi ügyeletes rendőrtisztviselő előtt megjelent özv. Lihucsán Jánosné, akinek a Viola-utcában van fűszerüzlete, s bejelentette, hogy husz éves Vilma leánya eltűnt. Az asszony azt is megjegyezte a rendőrtisztviselőnek, hogy fél, hogy a leány kárt tesz magában, vagy valami szerencsétlenség érte, mert szerelmes volt egy önkéntesbe, aki azonban nem veheti el feleségül. A leány napok óta ideges, állandóan szomorú volt.

Ugyanabban az időtájjában az István-ut 33. szám alatt levő Tigris garniszállóban megjelent Beck Béla 6. gyalogezredbeli önkéntes egy esinos fiatal leány kíséretében. A szálló első emeletén utcai szobát vettek. Az önkéntes meghagyta a portásnak, hogy csak reggel kilenckor költsék fel őket. A leány ma reggel fél nyolc tájban egyedül elhagyta a szállodát. Távozásban szólt a szobaasszonynak, hogy ne zavarják az önkéntes urat, mert aludni akar; csak délben zörgessenek be hozzá.

Délelőtt fél kilenckor takarítani kezdtek a szállóban. Egyszerre csak a szálló személyzete revolver dörrenését hallott. A durranás az első emelet tizenkettes számú szobájából hallatszott, ahol az önkéntes tartózkodott. A szálló személyzete feltörte az ajtót Beck Béla a szoba közepén feküdt, melléből patakzott a vér. Mellette volt Browning-revolvere, amelylyel az öngyilkosságot elkövette. A megrémült személyzet azonnal jelentést tett az öngyilkosságról a rendőrségnek. Előbb a mentők, majd később egy katonai bizottság jelent, amely az eszméletlen állapotban levő önkéntest a XVII. helyőrségi kórházba szállította. Beck Béla állapota életveszélyes.

Az öngyilkossági kísérlet után, amikor a szállóban élesztgetni próbálták a szerencsétlen fiatalembert, újra megjelent Lihucsán Vilma, az önkéntes kedvese egy asszony kíséretében. A leány sápadtan állott meg az ágy előtt, majd sirva fakadt s azt mondta az ismeretlen asszonynak:

— Most menjünk.

A nagy zürzavarban a két nővel senki sem törődött; csak amikor eltávoztak, tetek jelentést a rendőrségnek.

Lihucsánné azt mondja, hogy a fiatalok két év óta szerették egymást, de az volt az akadály, hogy a fiu szülei elleneztek a házasságot.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Cigányszerelem, operett. B) bérlet.
Csütörtök: Bohémek, opera. C) bérlet.
Péntek: Sárga liliom, színmű. Bemutató-előadás. A) bérlet.
Szombat: Sárga liliom, színmű. B) bérlet.
Vasárnap: Sárga liliom, színmű. C) bérlet.

* Culp Julia dalestélye. Zsufolt nézőtér, disztíngvált hallgatóság előtt tartotta Culp Julia ezidei aradi hangversenyét. Tavaly ilyenkor is nálunk volt a jelenkor egyik legnagyobb ének-művésznője, kinek tisztult művészete mindig ünnepet jelent a klasszikus dalok élvezőinek. Beethoven patinával bevont, átlátszó dalát Brahms mesterien szövött szerzeményeit a leg-tökéletesebb technikával adja elő Culp Julia. Az ének-művészet tetőpontját jelenti eszményien magas nivón álló énektudása, átgondolt felfogása és a tökéletességig precíz előadása. Az idén a modern zeneköltőket egészen mellőzte a nagy énekesnő és csak Loewe jutott közülük szóhoz. Krieg és Straus Richard dalaiból is szívesen hallottunk volna egy párat. Legnagyobb hatása Beethoven örökszép „Die Trommel gerühret” és Brahmsnak „Foldeinsamkeit” című dala. A hálás hallgatóság nagy ünneplésben részesítette a művésznőt. A rendezés ügyes munkáját Weisz Leó cég teljesítette. — Corvinus.

* A rendőrségi koncert. Az eredetileg január 22-re kitűzött rendőrségi koncertet melyen Francilló Kaufmann Hedvig a bécsi udvari opera koloratur primadonnája, továbbá Z. Arányi nővérek lépnek fel, január 28-ára halasztotta el. A hangverseny elhalasztásának az a magyarázata, hogy a rendőrség nem akarja a publikumot a 22-én megtartandó teazurról elvonni, melyen Herczeg Ferenc is megjelenik. Az eseményszámba menő hangversenyre jegyek már csak mérsékelt számban kaphatók.

* Pályázók a győri színházra. A győri színházra ma járt le a pályázat. A következők adták be a pályázatukat: Bródy István Szentgyörgyi Lenkével, a győri színtársulat szubrettprimadonnájával. Bródy István több év óta színházi rendező, 3 évig a Vigszínház főrendezője volt, most egy budapesti nyári színház igazgatótulajdonosa. — Deési Alfréd és Horváth Kálmán, a debreceni színtársulat tagjai. — Fehér Vilmos szekszárdi színgazgató. — Miklósi Gábor békéscsabai színgazgató. — Patek Béla dr. pozsonyi igazgatóhelyettes, főrendező. — Szabados László felsőmagyarországi kerületi színgazgató. — Szabó Ferenc nyitrai színgazgató. — Tompa Kálmán, a soproni színtársulat igazgatóhelyettes főrendezője. Wennes Jenő győri polgármester a színiügyi bizottságot délutánra ülésre hívta össze. Az ülés tárgya a pályázatok ismertetése volt. A bizottság tárgyalás alá vette a pályázatokat, a város viszonyainak legmegfelelőbbeket kiválasztotta, hogy azokról részletes információkat szerezzen, véglegesen csak ez információk beszerzése után dönt.

* Vidovszky Béla festményeinek állandóan sok és előkelő nézőközönsége van a Weisz Leó kiállítási szalonjában. A közönségnek az a része, amely a festményekben a komolyságot és a művészetet keresi s nem a mesterkelt teteszetőségeket, elismeréssel és elragadtatással nézi Vidovszky pompás vásznait, szindus pleunairjeit, élethű portréit s gyönyörű tájképeit, amelyeken a természet a maga keresetlen és hű valósága van, természetességében tükröződik vissza. A mai napon már több kiállított képre tetek ajánlatot s vásárlás is történt: Kintzig Jánosné egy csendéletet, Varjasey Lajos dr. egy park-

részletet, Zima Tibor pedig a „Veteményes kert” című vásznat vette meg. A kiállítás egész nap nyitva van s díjtalanul tekinthető meg. A képek jutányosan kaphatók.

* A Bohémek repriza. Megerősített zenekar fog a Bohémek csütörtöki előadásán közreműködni. Az opera hárfarészeit ezuttal először játsszák úgy, ahogy a szerző előírja. A hárfának főleg a harmadik felvonásban van nagy szerepe és Longhy Zseninek ismét alkalma lesz játékaival a zenekar hatását emelni. Az operából különben nap-nap után folynak a próbák. A darab teljesen új betanulással kerül színre.

* Sárga liliom. Az aradi színpadon nagy sikert aratott drámai művek közé bizonynyal beleilleszkedik a Sárga liliom is, amelyről a kritika egyhangulag megállapította, hogy érdekesebb, tartalmasabb társadalmi darabot nem látott a legutolsó időben. A fővárosban állandó nagy érdeklődés kíséri a Sárga liliom előadásait és valószínűleg ugyanaz a meleg fogadtatás és az a bensőségteljes sikere lesz Aradon is, amelylyel a fővárosban találkozott. Az aradi színtársulat nagy ambícióval készül a premiére. A darabot Kesztlér Ede rendezi, a főszerepeket pedig Heppesné, Beregi, Kesztlér és Delli fogják játszani. Miután máris élénk érdeklődés mutatkozik a Sárga liliom iránt, a színgazgató három egymásutáni estére tüzte ki a darabot. A bemutató pénteken lesz és ezenkívül színre kerül szombat és vasárnap este. Mindhárom előadásra jegyek már előre a színházi pénztárnál válthatók.

* Tamás bácsi kunyhója. Dacára annak, hogy időben messze eltávolodott tőlünk az a sötét korszak, mikor még az emberhus épp olyan portéka volt, mint akár a vásárra kerülő állat és csak feljegyzések után ismerjük azokat a borzalmakat, melyek nyomán kísérték ezt az undorító foglalkozást, mégis mélységes szánalommal nézzük végig az Uránia színház szenzációját, Tamás bácsi kunyhóját. Ezt a hatalmas képet, melyről külön leírást adott ki az Uránia igazgatósága. Beecher Stove örökéletű regénye után készítette a Vitograph amerikai filmgyár. És ezzel a képpel, melynek kiállítása külön szenzáció számba megy, az összes hasonló vállalatok élére került. Az aradi közönség nagy érdeklődéssel fogadta ez esemény-számba menő képet és a jelekből következtetve a többi napokon még fokozódni fog az általános érdeklődés. Az Uránia jelenlegi műsora különben is megérdemel minden figyelmet. A nagy slager mellett a technika egyik csodáját a Rhone menti függő vasutat, továbbá elsőnek az egész országban a londoni anarchista ostrom helyszínén készült mozgófényképet mutatja be a mesés műsor. 175

* A londoni anarchista ostrom bemutatója az Apollóban tegnap volt. Nagyszámú közönség nézte végig az anarkisták és a katonaság izgalmas harcáról készült eredeti felvételeket. Ez az érdekesítő kép ismét tanulságot tesz arról, hogy a projektória milyen tökéletesen tudja megörökíteni a világ legnagyobb eseményeit is. Az Apolló-színházban bemutatott felvételek oly precizitással készültek el, hogy a házból kilövő anarkisták fegyveréből kieső puskaporlángot is látni lehet. Azokat a hiányos és legnagyobbbrészt érthetetlen tudósításokat, melyek a londoni izgalmas anarchista ostromról érkeztek, kiegészítik s teljesen érthetővé teszik a helyszínen készült mozgófényképfelvételek s ezért ajánlatos, hogy az újságolvasó emberek is megtekintsék a képet. Az anarchista ostromról készült felvételek bemutatását ma, szerdán folytatja az Apolló-színház változatosan s élvezetesen összeállított mozgófénykép műsorral együtt. Csütörtökön ismét Uránia-darabot mutat be az Apolló-színház. Bemutatásra kerül: Velence. A mindnyájunkat érdekő bűbajos természeti csodákkal ismerkedünk meg a darabban. A darab szövegét, melyet Várnay Jenő az aradi Nemzeti Színház tagja olvas föl, mintegy kétszáz nagyon érdekes vetített és számos gyönyörű mozgókép illusztrálja. 177

Zsuralakok.

*
— A tulművelt hölgy. —

A kérdéses hölgy a legműveltebb és a legolvasottabb a Lipótváros és kaposzt részai összes hölgyei között. Nem létezik olyan irodalmi mű a finn Valevala-tól kezdve Wilde Oszkárig és „A néma koldus”-tól a „Szent Szkarabeus”-ig, a mit az illető hölgy el nem olvasott volna. Érthető tehát, hogy fejvesztett menekülés veszi kezdetét, amikor a rémes nő megjelenik a szalonokban. A menekülők közt van Bogáthi is, akit azonban a tulművelt hölgy lefűlel.

A tulművelt hölgy: Jaj de jó, hogy magát itt találom Bogáthi. Régóta akarok már egy kicsit csevegni magával. Maga műveltebb, intelligensebb, tanultabb, mint ezek az üresfejű bókáló piperkőcök, akik azt hiszik, hogy európai emberek, mert két hetet Berlinben töltöttek és mert elolvassák mindennap az újságjukat.

Bogáthi (zavarba jön. Ő soha életében nem volt még Budapesten tul, irodalmi szükségleteit pedig „A sas utcával” elégíti ki. Azt se tudja ki ez a kedves hölgy. Akadozva motyogja, miközben mosolyogni próbál): Szolgálatjára nagyságos asszonyom. Végzetlenül örülök.

A tulművelt hölgy (rögtön neki esik): Mit szél „Marcella”-hoz? Elragadó ugy-e?

A műveletlen ifju: Marcella?... I... igen, igen szép. Bájos nő. De nekem a szőkék jobban tetszenek.

A tulművelt hölgy: Ne vicceljen Bogáthi. Nem a Winter Marcelláról beszélek. Ezt maga jól tudja. A regényről van szó, a Strandau regényéről. S. Fischer Verlag Berlin. A mult héten jelent meg. Tudja, én direkt tőle kapom.

A műveletlen ifju (szégyenkezve): Az igazat megvallva, még nem olvastam — nagyságos asszonyom. Tudja kerestem a könyvtárban, de az ilyen új dolgokat úgy kapkodják...

A tulművelt hölgy (olnözöen): Nem baj. Majd odaadom, ha szépen megkér. De mit szél Emmersenhez? Nem tapasztalta?

A műveletlen ifju (bambán): Mit?

A tulművelt hölgy: Hát nem vette észre? Lehetséges. Gondolja csak a „Wenn alle lachen”-ra.

A műveletlen ifju (nem a „Wenn alle lachen”-re gondol, hanem arra, milyen jó volna bent bosztonozni a másik teremben, ahonnan kihallatszanak a „Cigányszerelem” akkordjai. Együgyűen vigyorog) Wenn alle lachen, wenn alle achen... Igazán nem emlékszem...

A tulművelt hölgy: Bogáthi, ne ugrasson, mert megharagszom. Hát nem vette észre, hogy az az ember meghűült, tökéletesen kiírta magát. Éppen olyan élvezhetlen és sekélyes, mint az olaszoknál az Arrogazzi. Nem találja?

A műveletlen ifju (hévvel, sietve, miközben vért izzad és átkozza születésének óráját.) De igen. Tökéletesen. Éppen olyan. De éppen.

A tulművelt hölgy: Ennek örülök. Csak hogy egy véleményen vagyunk. Mert ami az „Over us”-t illeti, hát kedves uracskám, ebben nem értek magával egyet. Nem és százszor nem. Lehet maga akármilyen nagy esztéta meg akármilyen irodalomtudós, mégis igazza. Mondja mért nem szereti maga Webb-et?

A műveletlen ifju (nem tudja, fiú-e vagy lány) ... Webbet? Már mért ne szeretném Webbet? Én nagyon is szeretem. Webb a legjobb írók egyike.

A tulművelt hölgy: Akkor hát miért támadja. És miért hordta le ugy az „Over us”-t? Mondja?

A műveletlen ifju (kétségbeesetten): Én nem támadtam. Nagyságos asszony bizonyisten nem támadtam. Ugy látszik tévedés lesz a dolgom.

A művelt hölgy: Ugyan ne vicceljen. Hát a „Kritikai Szemlében” ki dorongolta le. Hiszen a neve is alatta van. Bo. Mindenki tudja, hogy ez Bogáthi.

A művelt hölgy (meglepetéssel.) Ugy? Hát nem maga az. Hát nem maga az irodalmár? Nem maga a Baumann-Bogáthi? (Csalódással nézi végig.)

A műveletlen ifju (majd kiugrik a bőréből): Nem kérem alássan. Én a Beer-Bogáthi vagyok. Kezét csókolom. (Rohanva eltűnik és két perc múlva már örültem járja a boszont. A megszábadulás öröme fogadalmat tesz, hogy Goldschmidt Olgának vesz egy gyöngyvirág csokrot.)

A tulművelt hölgy (szomorúan áll egy pár pillanatig, aztán felvidul és a frakkjánál fogva megragad egy elsuhanó fiatalembert.) Ugyan Berger mondja csak mit szél Emmersenhez...?

Ors.

Akit eltiltottak a fiától. (Egy aradmegyei földbirtokosné vizálya a a gyermekével.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Aradváros árvaszéke ellen panaszt emelt egy anya, a ki az említett hatósággal kemény harcot vív — fiáért. Erőszakossággal, hatalmával való visszaéléssel vádolta meg Khuen-Héderváry Károly gróf belügyminiszter előtt özvegy Kintzig Ferencné az aradi árvaszéket; szigorú vizsgálatot kért és követelte, hogy adja vissza a miniszter az ő tizenhatosztendős fiát, akit az árvaszék elvett tőle és egy fővárosi intézetben helyezett el olyan feltétellel, hogy az intézet vezetője csak a gyámügyi hatóság intézkedésére, parancsára adhatja vissza őt anyjának.

Az aradi árvaszék ellen emelt panaszt a miniszter leküldötte Aradváros közigazgatási bizottságának, melynek gyámügyi fellebbezési albizottsága ma tartott ülésében foglalkozott ezzel és foglalkozott egyszersmind özvegy Kintzig Ferencné és fia között keletkezett érdekes konfliktussal is.

Jánosiban, Gömörmegyében lakik most Kintzig Ferenc, az egykori tisztelt és népszerű aradi nagybirtokos özvegye. Férje halála után költözött el Aradról fiával együtt, akinek törvényes gyámja lévén, az aradi árvaszékekkel kellett érintkezést fentartania. A gyermek gyönyörűen fejlődött, nyílt eszű és igen jól tanuló ifjává lett. Rimaszombatban elvégezte a középiskola négy alsó osztályát kitűnő eredménnyel. A mult év szeptember hónapjában be kellett volna iratkoznia a gimnázium ötödik osztályába. Édes anyja óhaja az volt, hogy Rimaszombatban végezze el a fiú a középiskolát és innen tudományos, vagy katonai pályára.

— Nem leszek proletár, — felelte a gyermek, én nem akarok diplomás koldus lenni. Irasson édes anyám a kereskedelmi iskolába, mert én azt akarom elvégezni, hogy aztán vagy gazda, vagy kereskedő lehessenek.

Ettől kezdve kellemetlenné vált a fiú élete az anyja házában, ahol különben sem bántak vele úgy, amint egy gazdag család egyetlen férfi tagjával bántani szoktak. Az anya ütötte, verte gyermekét, a táplálkozását pedig annyira megszorította, hogy hónapokon át csak zöldség féle került az asztalra.

— A hus ártalmas a fiugyermekeknek, vegetáriánus koszthoz kell szoknod — volt az anya elve. A kora ellenére rendkívül érett gyermek megszökött Jánosiból, az anyja házától; Aradra jött és nagyanyjánál, özvegy Kintzig Józsefnél talált menedéket. Megérkezte utáni

napon nagybátyjával Kintzig Gézával egyetemben felment az aradi árvaszékhez, ahol panaszt emelt édesanyja ellen. Fekete színekkel festette le szenvedéseit.

— Nemesak az anyám, — panaszolta a fiú — hanem annak tisztartója is ütött.

Végül azt kérte, hogy az árvaszék vegye ki anyja gyámhatósága alól és azt fossza meg gyámi jogaitól.

Az aradi árvaszéken jegyzőkönyvet vettek fel a panaszról majd pedig megindultak a tárgyalások, melyek folyamán beigazolást nyert a fiú minden állítása.

Az árvaszék eme előmenyek után azt határozta, hogy a fiút elveszi anyjától, azt ugyan nem fosztja meg gyámi jogaitól, mert a törvény által takszative felsorolt megfosztási okok nem voltak megállapíthatók özvegy Kintzigné eljárásában.

Mikor erről végzésileg értesítették az anyát, az is eljött Aradra, megjelent az árvaszéken és követelte, hogy fiát kézszerítsék a visszatérésre és ha nem engedelmessé válna, akkor alkalmazzon az árvaszék erőszakot.

Ezzel a a kérelemmel elutasították az özvegy urinőt, aki az árvaszék végzése ellen fellebbezéssel élt a be ügyminiszterhez. A miniszter a fellebbezést elutasította és helybenhagyta az aradi árvaszék határozatát.

Mikor ez megtörtént az árvaszék gondoskodott arról, hogy a fiú hajlamainak megfelelő iskolába kerüljön. A budapesti Rózer-féle felsőkereskedelmi iskolába iratta be, a hol igen kitűnő tanulónak bizonyult.

Az anva azonban ebben sem nyugodott meg. Feljelentette most már az aradi árvaszéket a belügyminiszternél, elmondván ugyanazokat, amelyeket már a miniszter az egy izben beadott fellebbezésből is tudott.

A belügyminiszter Aradváros közigazgatási bizottságához küldötte le a följelentést, hogy az saját hatáskörében intézkedjék elsőfokulag. A bizottság ma délután tartott gyámügyi felebbezési albizottsági ülésében foglalkozott a följelentéssel és a miniszter leiratával. Minthogy a följelentés nem tartalmaz egyebet, mint ami az árvaszék határozata ellen beadott felebbezésben már bőven el volt sorolva, úgy határozott, hogy elutasítja azt, mert semmimemű intézkedésre szükség nincs. Az árvaszék összes intézkedéseit jóváhagyta, de egyszersmind utasította a Rózer tanintézet igazgatóságát, hogy a fiút csak az árvaszék meghagyására engedje anyjához és ha az megjelenik, hogy gyermekét az iskolából kivegye, utasítsa el.

VÁROS ES MEGYE.

Aradváros egészségügye. Aradváros mai közigazgatási bizottsági ülésén a szokásos havi jelentések során a bizottság jóleső örömmel vette tudomásul Tisch Mór dr. főorvosnak azt a jelentését, amely szerint a városi orvosi hivatalnak sikerült a járványos megbetegedésekkel sikeresen szembeszállani ugyanannyira, hogy december havában ugy a halálozások, mint a megbetegedések száma lényegesen csökkent, s a város egészségügyi viszonyai kedvezőknek mondhatók.

A közigazgatási bizottság albizottságai. A közigazgatási bizottság ma délután tartott ülésében kimondotta, hogy az év minden hó hetedik napján tart ülést, amelyre külön meghívókat nem bocsát ki az elnök. Megválasztották az albizottságokat is. A fejelelmi választmányba: Róke József, Vargasy Árpád, Robitsek Agoston dr., Steinhardt Mór dr. rendes, Keller Izsó, Múlek Lajos dr. póttagokul; az árvaügyi felebbezési bizottságba: Csiky Károly, Kádás Kálmán, Reicher Károly, Múlek Lajos dr., Robitsek Agoston

dr., Müller Károly, Steinhardt Mór rendes, Nesnera Aladár, Rosenberg Miksa dr. póttagok; erdei kihágásokat elbíráló-bizottságba: Müller Károly, Mülek Lajos dr., Robitzek Ágoston dr. és Nagy Sándor dr.; börtönvizsgáló-bizottságba Tisch Mór dr., Mülek Lajos dr., Varjassy Árpád, Nesnera Aladár és Steinhardt Mór bizottsági tagokat választották meg.

A gyöngyélet halottja.

— Öngyilkos művésznövendék. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 17.

Ma reggel nyolc órakor nagy esődület támadt a Mária Terézia laktanya udvarán. A kaszárnya harmadik emeletéről levetette magát egy közlegény és betört fejével, összezuzott tagokkal terült el a kőkövén, komor udvaron.

A közlegény nem valami parasztfiu volt. Intelligens, műveltlelkű ember lett itt áldozata felebbvalói embertelen bánásmódjának csak azért, mert szerencsétlen körülményei miatt nem tudott eleget tenni a formának, nem tudott felmutatni érettségi bizonyítványt. Hlatky Zoltán, aki 21 éves korában dobta el magát az életet. művésznövendék volt. Operai konzervatóriumot végzett és tanárai szép jövővel biztatták. Akkor közbejött a katonáskodás és Hlatkynak be kellett vonulnia a 32-ik gyalogezredhez.

A gyöngye szervezetű, ideges, érzékeny lelkületű fiu rettenetesen sokat szenvedett az ezrednél. Mintha csak tudatosan akarták volna büntetni az intelligenciájáért, úgy bántak vele. Állandóan betegeskedett, vagy nyolcszor jelentkezett egymásután az ezredorvosnál, aki azonban meg se hallgatta, sőt amikor nagy sebbel a tenyerén a kórházba kéredzkodott, az orvos azzal küldte el, hogy legközelebb nyolc napi áristomot fog kapni.

Az a sok szenvedés, amiben Hlatkynak néhány rövid hónap alatt része volt, megtörte a testét, megtörte a lelkét. És előtte állott még majdnem három gyötrellemmel, gonddal, kinnal teli keserves esztendő. A szerencsétlen fiu nem volt elég erős a kilátástalan jövő elviselésére. A szökésre gondolt, de mikor nem tudott szert tenni az ehhez szükséges anyagi eszközökre, egyszerűbb módon vetett véget a gyötrelmeknek: öngyilkos lett.

Bátyjának levelet hagyott hátra, amelyben súlyos váddal illeti halálának okozóit. A levél szövege így hangzik:

Kedves Géza bátyám! Először is bocsánatot kérek tőletek, hogy ilyen szomorúságot okoztam nektek. Papának referáltam mindenről. Kérek, tedd szóvá egy szegény baka halálba üldöztetését, képzeld kedves Géza bátyám, hiszen te voltál katona, tudod, hogy nem szabad egy kiképzés alatt álló bakának inspekción végteni. Én négyszer voltam egymásután. Mikor a kimerültségtől elaludtam, még lecsuktak. Hétszer egymásután jelentkeztem maródira, mindig azt mondta az ezredorvos, ha még egyszer beteget merek jelenteni, lecsukat. Van egy goromba kapitányom Miklósy, de különösen üldözött egy sváb őrmester Szilli, meg egy paraszt cugszfűherer Willner. Tudod, kedves Géza bátyám, egy olyan ember, aki gondolkozik és csak egy kis intelligenciával rendelkezik, nem bírja ki ezt az életet. Ólel szerencsétlen öcséd Zoltán.

Hlatky Zoltán már régebben készült az öngyilkosságra. A minap otthon volt és panaszkodott hozzátartozóinak, hogy nem bírja ki felebbvalói embertelen bánásmódját. Nővérei vizsgálták őt, hogy majd jóra fordul még minden a fiatal ember látszólag meg is nyugodott. Utóbb azonban ismét sokat kellett szenvednie és ez végleg megérlelte benne az öngyilkosság gondolatát.

HIREK.

A nyomorgó hercegnő.

— Segített rajta az aradi árvaszék. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Ismeretes az a harc, amely újabban az ifjú Sulkovszky Ida hercegnő házassági szándéka körül keletkezett. A gondnokság alatt álló hercegnő Németországban megismerkedett Smettow Bernát birodalmi gróffal, aki feleségül akarja venni. Az elvált hercegnő szívesen hozzá is menne a grófhoz. Csak hogy a gondnoka, Halicky Árpád nem adta beleegyezését. A sokat emlegetett ügy most a belügyminisztériumban várja a döntést.

Ettől az eljövendő döntéstől függetlenül az aradi közigazgatási bizottság gyámügyi felelősségi bizottsága ma figyelemre méltó határozatot hozott. Emlékeztet, hogy Halicky Árpád gondnok a hercegnő számára megállapított havi apanázs kifizetését megtagadta 1910. szeptember hónapban. Ettől fogva a hercegnő egy fillért sem kapott. Ezt az aradi árvaszékhez küldött hosszú beadványában panasolta el a szőke heregasszony, aki azt kérte, hogy gondnokát mozdítsák el állásából.

— Az az ember nem adja ki az én apanázsomat, mondta a hercegnő — s engem a szó szoros értelmében a nyomorba kergetett. Ha Smettow Bernát, a vőlegényem és az apja nem segítenek ki nyomoromból, éhen kellene elpusztulnom.

Erre Halicky Árpád érdekes feleletet adott. Az árvaszékhez intézett beadványában azt mondta Halicky, hogy azért tagadta meg a havi apanázs kifizetését, mert nem tudja Sulkovszky hercegnő tartózkodási helyét. „A pénzt pedig az azért jelentkező Smettow Bernát állítólagos vőlegénynek nem mertem kiadni, mert ismertem a gróf ur multját, nem bizhattam rá a könnyen befolyásolható hercegnő pénzét. Mihelyt a hercegnő tudatja tartózkodási helyét, azonnal kifizetem neki az apanázst.”

A hercegnő erre ügyvédje útján azt felelte, azért nem árulja el tartózkodási helyét, mert tudja, hogy gondnoka őt azonnal tébolydába csukná, mihielyt megtudná: hol él. Kéri az árvaszéket, utasítsa Halickyt, hogy az fizesse ki a havi apanázst az ifjabb Smettow grófnak, vagy apjának.

A gyámügyi felelősségi bizottság ma délután tartott ülésében, amelyen Urbán Iván főispán elnökölt, kimondta, hogy Halicky köteles kiadni a havi díjat az idősebb Smettow grófnak, ha az fölhatalmazást mutat elő Sulkovszky hercegnőtől. A hercegnő tartózkodási helyét illetően kimondta a bizottság, hogy nem köteles elárulni, hol él? A bizottság végül kimondta, hogy a gondnok elmozdítását nem tartja szükségesnek.

— Balkáni trónörökösök a cárnál. Belgrádból jelentik: Szerbia, Bulgária és Montenegró trónörökösői a nyár folyamán meg fogják látogatni az orosz cárt.

— A kormány ünneplése. Budapestről jelentik: A munkapárt végrehajtó bizottsága ma este ülést tartott. Ülés elején Perczel Dezső meleg szavakkal üdvözölte a kormány tagjait kinevezésük egy éves évfordulója alkalmából. Az ülés, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak, fél 7 órakor kezdődött és háromnegyed nyolcig tartott. Ülés után a Hungária szálló különtermében a párt ünnepi vacsorát rendezett a kormány tagjai tiszteletére.

— Tisza István Geszten. Tisza István gróf és neje vasárnap este Budapestről hazaértek Gesztre. Tisza István gróf több napon át fog Geszten tartózkodni. A geszti kuria a napokban egyébként igen előkelő vendégtábor gyűjt össze. Tisza István gróf nagy vadászatot rendez, amely három napig fog tartani. Csütörtökön Gyantán, pénteken Varsányhelyen és szombaton Tisza-Radványon zajlik le a vadászat.

— Lovagias affér a parlamentben. Budapestről jelentik: Barta Ödön mai beszédében többek között azt mondta, hogy Aerenthal ostobaságai többre kerültek nekünk, mint amennyibe az önálló bank felállítása kerülne. Ezen kijelentés miatt az elnök Bartát rendreutasította, de a zaj miatt csak valamivel később. Bartha ekkor Nyegre László jegyző felé, aki az elnök mellett állt, ezt kiáltotta: „Ez besugás.” Nyegre Pongrácz János gróf és Beöthy László utján provokáltatta a képviselőtársát, de Barta nyomban kijelentette, hogy a „besugó” kifejezést nem Nyegrére értette és nem volt szándékában őt sérteni. Az ügy ezzel elintézésre került.

— Lánczy Gyula dr. meghalt. Budapestről jelentik: Lánczy Gyula dr. udvari tanácsos egyetemi tanár ma reggel több heti súlyos betegség után 61 éves korában meghalt. Az elhunyt kiváló politika-történelmi író volt. Budapesten született, itt végezte iskoláit is. Előbb a pénzügyi, majd a belügyminisztériumban hivatalnokoskodott, 1881-ben országgyűlési képviselővé választották meg. Rövid ideig a mérsékelt ellenzékhez tartozott, utóbb azonban kivált a párt kötelékéből. A 80-as évek végén teljesen visszavonult a politikától és kizárólag tudományos munkálkodásának élt. 1887-ben a kolozsvári egyetemre nevezték ki tanárnak, 1891-ben pedig Budapestre helyezték át, ahol a történelem tanára volt. Az elhunytat a hó 19-én fogják temetni. Nagy, kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Lánczy Leó udvari tanácsos a bátyját gyászolja benne.

— Fegyelmi eljárás Balcsó Antal ellen. Még a múlt esztendői utcai inzultus után elrendelte Varjassy Lajos polgármester, majd a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya a fegyelmi eljárást megelőző vizsálatot Balcsó Antal városi mérnöki hivatali segéd-tiszt ellen. Balcsó ezeket a határozatokat meglebbezte és a belügyminiszter megsemmisítette az eljárást azzal az indokolással, hogy csak akkor indítható fegyelmi eljárás Balcsó ellen, ha a büntető bíróság előtt fekvő feljelentést is elintézték. A járásbíró ítéletet hozott Reisinger Sándor feljelentése következtében és mikor az ítélet jogerőssé vált, a polgármester megbízta Angel István dr.-t a fegyelmi vizsálat lefolytatásával. Ez ellen úgy Reisinger, mint Balcsó felebbezték a közigazgatási bizottsághoz. Az előbbi azért, mert arról értesült, hogy Angel dr. állítólag úgy nyilatkozott, hogy az inzultus miatt nem lehet Balcsó ellen fegyelmit folytatni, az utóbbi pedig hivatkozva a bírói ítéletre, azt vitatta, hogy ez megfelelő bünhődés tetteért. A közigazgatási bizottság Urbán Iván főispán elnöklésével tartott ülésében ma foglalkozott a felebbezésekkel és elutasította ezeket, mert a belügyminiszter utasította a polgármestert, hogy a bírói eljárás befejezte után fegyelmi útján is vonja felelősségre a segéd-tisztet.

— Eljegyzés. péceli Péczely Nándor m. kir. pénzügyi fogalmazó és földadónyilvántartási biztos eljegyezte Schaffer Hajnalkát Lippán.

— Aradi rendőrség Zsigmondházán. A belügyminiszter megengedte, hogy az ujaradi hid zsigmondházai feljárójánál az aradi rendőrség gondoskodjék a közbiztonsági szolgálatról.

— **Debrecen és Nagyvárad a népszámlálás után.** Debreceni tudósítónk írja: A népszámlálás nagy munkája Debrecenben véget ért. A Hatvani-utcai Csokonai-házban berendezett irodában most állítják össze az országos statisztikai hivatalhoz küldendő anyagot. A végleges eredmény még nem ismeretes ugyan, de nagyjából megállapítható, hogy *Debrecennek most 105.000 lakosa van.* A legutóbbi népszámláláskor a városban 80.000 ember élt. — Nagyváradról jelentik: A népszámlálás kialakuló eredménye szerint azt hitték, hogy Nagyváradnak 70.000 lakosa van. Vasárnap óta a valószínűség nagyot esett. A népszámlálás eredménye alapos csalódást fog hozni. *Nagyvárad mindössze 62.000 ember lakik.*

— **Caruso nőül?** Newyorkból jelentik: Az összes lapok azt irták, hogy Caruso a világhírű tenorista jegyet váltott Grenville Mary Lilian híres szopránénekesnővel. Caruso egy újságíró előtt kijelentette, hogy egy szó se igaz a dologból. Ő azt tartja, hogy a nagy énekeseknek mindig jókedvűeknek kell lennie, már pedig házának és jókedvűnek lenni két nagyon különböző dolog.

— **A gyilkos könyvelő vallomása.** A reggeli lapok jelentették, hogy tegnap Bécsben Eremián Igra könyvelő meggyilkolta Dedeján Jakab hetvenhét éves aggastyánt. A meggyilkolt magánzó különösen uzorazületekkel foglalkozott s nagyon ismert ember volt Bécsben. Dedeján és fia között rendkívül feszült volt a viszony, igen sűrűn játszódtak le közöttük viharos jelenetek, a könyvelő ilyenkor mindig a fiu pártjára állott. A gyilkos mindössze huszonöt éves és hét éve volt mint könyvelő Dedejánnál. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy Dedeján nagyon szívtelen, kegyetlen ember volt, őt is tönkretette. Folytonosan azon járt az esze, hogy Dedeján tette őt szerencsétlenné s ezért bosszút kell állania rajta. A szállót korán elhagyta s egész éjjel az utcán csatangolt. Tegnap meglátogatta Dedejánt s szemrehányást tett neki. Az uzorás, aki magas koradacára még mindig jó erőben volt, ki akarta dobni a szobából. Erre ő nagyon felindult s hogy ezután mi történt, arra nem emlékszik.

— **Huszonegy évig és tizenegy hónapig körözték,** míg végre a huszonegyedik év utolsó hónapjában a szerencsétlen Packa Jánosra. Egy hónap hijján huszonkét esztendeig volt a figyelőn a fentnevezett férfit, aki jövő hónapban tölti be negyvenkötödik évét. És ez a szerencsétlensége. Tudniillik az ember a *betöltött* negyvenkötödik évéig köteles a sorzó bizottság elé állni, ha az idők folyamán valami okból ezt a honfői kötelességet elmulasztotta volna. Packa János egy hónap hijján huszonkét esztendeig egyebet se tett, mint hogy ebbeli honfői kötelességét mulasztotta. Husz éves korában eltűnt és most került elő az ő időlen nagy pechjére. Eltűnt tudott maradni, noha Aradon élt, de most csavargásért előállították Joo Béla kihágási bíró elé, aki kisütötte róla, hogy a katonai hatóságnak még joga van a negyvenkét esztendő Packa Jánoshoz. Őt napra becsukta és miután elég ideje volt szegény fejének busulnia az egy hónapos hiány miatt, átkísértette őt a katonai hatósághoz, ahol nyomban lecsukták. Megeshetik vele, hogy besorozzák megrutának és zavarba hozza az egész hadsereget. Miként mondja majd a vén fiu a másodévet szolgáló bagósnak, a fráter ur zakumpaknak, hogy *őreg szentségnek jelentem alásan...* Ki lesz Pacák János mellett őreg szentség?

— **A számárhögés** kinjait tetemesen esőkenti a *Scott-féle Emulsió*, mely osukamájolajból, méz és nátron hipofoszfát hozzáadásával készül. Mindig szívesen szedik, könnyen emészthető és egy kiváló táp és erősítő szer.

— **Hatvan évig ápolónő.** Az aradmegyei közpórházból ma délután temették el Popovics Mihályné 91 éves ápolónőt, aki hatvan esztendő óta állott mint ápolónő a kórház szolgálatában. A temetésen Parecz Gyula dr. főorvos királyi tanácsos vezetésével megjelent a kórház egész orvosi és tisztikara, míg a jelenlegi és volt ápolók küldöttségileg vettek részt a temetésen.

— **Monopolium cselédközvetítésre.** A példának hódoló erejénél fogva Schlésinger Ignác fővárosi vállalkozó gondolt merészet és nagyot. Ma küldött beadványában azt tanácsolja az aradi tanácsnak, hogy az eddigi cselédközvetítőket szüntesse be és neki adjon kizárólagos engedélyt cselédhelyező intézet felállítására. Teljesen rendőrségi alapon öhajtja szervezni ezt a csodabogarat. Fényképpel, törzslappal, nyilvántartással, ingyenességgel a cseléd — két korona alapdíjjal a gazda részére. Sőt arra is kész, hogy a tizenegy napon belől kilépő cseléd helyére díjtalanul állít másikat. A tanács el fogja utasítani ezt a hihetetlenül ravasz kísérleti tervet, mert a város a maga hatáskörébe veszi a cselédközvetítést.

— **Elzárják a vizet.** A következő sorok közlésére kérték föl bennünket: Van szerencsém az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy f. hó 18-án este 9 órától reggel 4 óráig az utcai esőhálózat tisztítása miatt Kossuth-, Magyar- és Batthyány-utcában a vízszolgáltatás szünetelni fog. Miért is felkérem az érdekelteket, hogy ezen időtartamra elegendő vízzel lássák el magukat. Teljes tisztelettel Szathmáry Károly, aradi vízvezetési művek zárgondnoka.

— **Fogadás után — verekedés.** Kinos incidens történt a napokban Menyházán. Két intelligens ember megfélekedezett magáról és tetteleg inzultáltak egymást. Azt az esetet, amit itt ismertetünk, az egyik szereplő személyéhez közel álló férfi közli velünk. A dolog — szerinte — így történt:

Balás Jenő menyházai vasüzemvezető el adott 2 drb. juhot Illés Albert nagykereskedőnek kilogramm számra, de közben azonban fogadni akartak olyan formán, hogy ha a juhek kevesebbet nyomnak súlyra, mint azt Balás Jenő állította, úgy ő köteles Illés Albertnek minden dkg. után 1 koronát fizetni s viszont ha a juhek többet nyomnak súlyra, mint azt Illés állította, úgy Balás kap minden dkg. után 1 koronát Illéstől. A fogadás nem állott meg, mert Balás nem akart belemenni abba, hogy ha a juhek kevesebbet nyomnak, akkor ő is minden dkg. után 1 koronát fizessen. Az egész dolog tréfának tűnt fel mindenkinek. A juhek 3 és fél kilogramm nehezebbek voltak, mint azt Illés Albert állította s így Balás levéllileg 350 koronát követe t Illéstől. Illés e goromba levélre nem reagált, mert a juhek árát már kifizette Balásnak, a fogadást pedig magára nézve nem tartotta kötelezőnek, mert attól maga Balás állott el. Különben is a juhek súlyra könnyebbek voltak 16 és fél kilogramm s így illesnek — ha a fogadás állott volna — lett volna követelése Balással szemben. Ilyen körülmények között e hó 13-án Balás Jenő egyik alkalmazottja kíséretében megjelent Illés Albert üzletében s kérte a 350 koronát. Illés megmagyarázta Balásnak, hogy a fogadástól ő maga állott el s így nem jogos a követelése, mert ha a fogadás állott volna, úgy még Balás tartozik neki. Erre Balás e szavakkal: „Mit maga mer engem meghazudolni” a mit sem sejtő Illést arcul ütötte de vesztére, mert Illés hatalmas természetű ember s még hozzá nem volt rest, hanem úgy össze-vissza pofozta Balást, hogy annak orra-szája vérzett. Érdekes a dologban az, hogy a jelenlevők közül senki sem sietett Balást megvédelmezni. Az ügynek a bíróság előtt lesz folytatása.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 17-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötötteket jelentettek be: *Született:* Dobrea Péter vasuti irnoknak Demeter nevű fia. Veszprémi István máv. kocsirendezőnek István nevű fia. Gál János vasuti segédfekezőnek János nevű fia. Luffer Antal kádármesternek Béla nevű fia. Mandel Adolf kereskedőnek Dezső nevű fia. Tőke Gergely ácsnak Piroska nevű lánya. *Meghalt:* Kovács Mátyásné 50 éves napszámosnő. Karagyna Ferenc 10 napos fiu. Veszprémi István 1 napos fiu.

— **Aradi takaré- és segélyegylet,** mint szövetkezet *Petőfi-utca 1. szám alatt, 1911. évben a 30. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbetétre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 150 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az aradi takaré- és segély-egylet, mint szövetkezet. (Petőfi-utca 1.)* 222

— **Francia likőrök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

Hunyadmegye fegyelmije.

— **A főispán nyilatkozata.** —

Távirati tudósítás.

Arad, január 17.

Hirt adtunk lapunkban arról a züllött közgazgatási viszonyokról, amelyek Hunyadmegyében uralkodnak. Az ottani állapotokról ma maga a főispán, Mara László is nyilatkozott egy újságíró előtt, még pedig nagyon lesújtóan.

— Szívesen nyilatkozom — mondotta — legalább megtudja az ország, hogy *milyen züllött állapotok uralkodnak az én nyomorult vármegyémben.*

— A petrozsényi főszolgabíró két év óta egyre-másra küldötte a jelentéseket az alispánnak, a kivel tudatta, hgy két szolgabírája hónapokon keresztül nem mutatkozik az irodában. A főszolgabíró jelentette azt is, hogy a két szolgabírót *tiz—tiz korona rendbirságra ítélte.* De a rendbirság keveset használt s ezért vizsgálatot kért. De az alispán nem rendelte el a vizsgálatot.

— Az októberi közgyűlésen tudattam, hogy a két szolgabíró ellen fegyelmet rendeltem el és utasítottam az alispánt, hogy a vizsgálatot ejtse meg. De az alispán nem rendelte el a vizsgálatot. Csak most, hogy a bizottság kényszerítette rá. Csak most küldötte ki *Csulay főjegyzőt* az előzetes vizsgálat megtartására.

— Az egész vármegyében tapasztalható az *ellenőrzés hiánya*, mert az én tekintetes alispánom sohasem gyakorolta ellenőrzési jogát.

— A dévai rendőrkapitány meg az a büne, hogy a kihágási *ítéleteket nem ő hozta, hanem egy rendőrőrmester.* Az idézéseket is az őrmester irta alá. Az irattárt pedig a legszabályellenesebben vezette.

— Ideiglenesen Liedemann Hugót biztam meg a rendőrkapitányi hivatal vezetésével; Avram Titusz rendőrnököt pedig áthelyeztem a polgármesteri hivatalba.

— Alaptalan az a híresztelés, hogy a polgármester és a főjegyző ellen is fegyelmi eljárás indult meg. Náluk is, mint a többi hivatalban vizsgálatot tartottunk, de semmiféle rendellenességet nem tapasztaltunk.

— A bizottsággal most meglátogatom a megye több járását és aztán visszatérünk Dévára és itt befejezzük a vizsgálatot.

Nyilatkozott a hunyadmegyei állapotokra vonatkozólag *Hosvay Bálint dr.* a belügyminiszterium vizsgáló bizottságának vezetője és a következőket mondta:

— Jellemző az itteni állapotokra, hogy az *alispán hét év óta egyetlen egyszer sem vizsgálta meg a rendőrkapitányi hivalt, de nem vizsgálja meg a többi hivatalokat sem.* Törvény szerint pedig évenként legalább egyszer kell, hogy ellátogasson az ellenőzése alá tartozó hivatalokba.

VIDEK.

A gyoroki kaszinó egylet vasárnap délután 4 órakor tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen választották meg az új tisztikart is, amely a következőkép alakult meg. Elnök

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea

és

RUM

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

311

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

Alkalmi vésnök és órákészes
Ékszerárnyakban

Deutch Izidor

órák és órákészes
Weitzer János-utca, Nővér-utca

Zálogépeknél

Arany és ezüstművek, arany- és ezüst-
művek, órák és órákészes, órák és órákészes,
Weitzer János-utca, Nővér-utca
TELEFON 455. TELEFON 455.

Ügyes kárpitos

olcsón ajánkozik házakhoz dol-
gozni egy helyben, mint vidékre.

Vidékre árfelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 3435

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órákészes a Központi Szálloda mellett
Arad, Andrássy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát
drágakövek, arany, ezüst, prima china
ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi
ajándékeknek.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyem-
ben legpontosabban eszközöltetnek. 4135

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-Iéle**
Csukamájolaj most érkezett meg.
E fontos és nagy
táperejű szer kitűnő
hatásának bizonyult
mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődés-
ben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydaganganatok elmulasztására, fagy-
viszketegség biztos
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Frigin.“
Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete a „MELOGEN“. Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
Hajfestő állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára
2 korona.

Kitűnő amerikai a „NITER“ 6 darab egy
eredeti fémdobozban 2
gummi korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerárnyában ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben.

Keresünk expedíciónk részére egy kisegítő
nő vagy férfi munkaeerőt. Jelentkezni lehet
a kiadóhivatalban.

PRÓ HIRDETÉSEK.

Julliska!

Mikor találkozhatunk ismét? Értesítést várja és üdvözlő X. 355

Bejáróné

könnyű házimunkára felvétetik. Arad. Kőlcsey-utca 9a.

Üzlethelyiség

a Radnai-ut és Szélutca sarkán vegyeskereskedés részére kiadó. Bővebbet a Leiningen-utcai 7a. alatti üzletben. 356

Ügyes leány

ki a gyors és gépirásban jártas, állandó alkalmazást nyerhet irodában. Ajánlatokat „ügyes leány” jellegével a kiadóhivatal közvetíti.

Ügyes elárultató 354.

felvétetik Ingusz I és fia könyvkereskedésében, Weitzer János-utca.

Keresek

4 polgárit végzett, ügyes fiatal kisasszonyt kölcsönkönyvtáram részére, valamint nagyobb kifutó leányt is. Üzleti könyvek u. m. strazzák, főkönyvek stb gyári raktára 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár 80,000 kötetes zeneműkölcsonzó intézet. Kerpel Izsó könyv és papirkereskedése Aradon, Andrássy-tér. Telefon 385. sz. 4071

Szöszerszám

és nyereg, használt, de jókarban levő, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 4628

Vegyeskereskedés vidéken

konkurencia nélkül, korlátlan ital, jog és trafik, házzal eladó. Cím a kiadóban. 294

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mairovitz kötaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terekotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legelőszöbb árért. 4407

38-1911. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi január hó 23-án, d. e. órakor a fajármas hidak lebontási munkájának biztosítására árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 300 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet s az ajánlatban a bontási mód részletesen leirandó.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó nyugta mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők a városháza 104. sz. szobájában.

Arad szab. kir. város gazdasági sz kének 1911. évi január hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dus gyökérzetű bor és csemegefajú

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvetnek.

Hirdetmény.

1911-ik évre jutányos áron vállalom nagyobb területek, gyep-törések felszántását a Ganz és Társa gépgyár tulajdonát képező s ma Magyarországon a legerősebb szerkezetű, kettős rendszerű gőzekékel. Tájékozássul megjegyzem, hogy az I. garnitura Bokszegen, II-ik Seprősön, a III-ik Nagyszalonta vidékén szánt.

Kralovánszky Kálmán, Seprős.

Telefon 6. szám.

Uj! Aradon még nem létezett!

Gyorstalpalo vállalat

a Forray-utcában (gróf Nádasdy-palota) MEGNYILT.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Uj!

Á r a i:

Férfi cipőtalp és sarok csak 2 K. 40 f.
Női csak " " " 2 K. — f.
Gyermek csak " " " 1 K. 60 f.

4593

Szíves pártfogást kér

SZABOLCSI FARKAS.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyárának festékével.